

บทที่ 3

กฎหมายต่างประเทศ

เนื่องจากการคุ้มครองผู้บริโภคในกฎหมายต่างประเทศไม่มีกฎหมายที่คุ้มครองการเช่าซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้าเป็นการเฉพาะดังเช่นประกาศคณะกรรมการว่าด้วยสัญญา เรื่อง ให้ธุรกิจให้เช่าซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้าเป็นธุรกิจที่ควบคุมสัญญา พ.ศ.2544 ดังนั้น ในการศึกษากฎหมายต่างประเทศในกรณีนี้ ผู้เขียนจึงได้ศึกษากฎหมายต่างประเทศที่มีลักษณะเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคในลักษณะกว้าง โดยเฉพาะในเรื่องการให้สินเชื่อแก่ผู้บริโภคซึ่งครอบคลุมไปถึงการเช่าซื้อทรัพย์สินต่าง ๆ

1 กฎหมายเกี่ยวกับการเช่าซื้อในประเทศอังกฤษ

1.1 การเช่าซื้อในประเทศอังกฤษ¹

¹ Consumer Credit Act 1974 section.189 ได้ให้คำนิยามของสัญญาเช่าซื้อดังนี้

“hire-purchase agreement” means an agreement, other than a condition sale agreement, under which-

(a) goods are bailed or (in Scotland) hired in return for periodical payment by the person to whom they are bailed or hired

(b) the property in the goods will pass to that person if the terms of the agreement are complied with and one or more of the following occurs

(i) the exercise of an option to purchase by that person

(ii) the doing of any other specified act by any party to the agreement

(iii) the happening of any other specified event;”

(สัญญาเช่าซื้อ หมายความว่า สัญญาที่ไม่ใช่สัญญาซื้อขายผ่อนส่งซึ่งอยู่ภายใต้เงื่อนไข ดังต่อไปนี้

(a) มีการส่งมอบหรือเช่าทรัพย์สินที่เช่าซื้อให้กับผู้เช่าซื้อ ภายใต้เงื่อนไขว่าผู้เช่าซื้อสามารถคืนทรัพย์สินที่เช่าซื้อในระหว่างเวลาเช่าได้

การเช่าซื้อเกิดขึ้นครั้งแรกในประเทศอังกฤษ โดยเกิดขึ้นมาจากการตัดสินคดีของศาลในคดี *Helby v. Matthews* ในปี 1895 โดยข้อเท็จจริงในคดีนี้มีว่า คู่สัญญา(เจ้าของเปียโน และผู้เช่า)มีข้อตกลงเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ในเปียโนว่า ผู้เช่าจะได้สิทธิในเปียโนในทันทีที่ผู้เช่าชำระค่าเช่าเปียโนครบทุกงวด(ผู้เช่าต้องจ่ายค่าเช่าเปียโนเดือนละ 10s 6d เป็นเวลา 36 เดือน) ทั้งนี้ ผู้เช่าสามารถเลิกสัญญาเช่าได้โดยการส่งมอบเปียโนคืน และจากการบอกเลิกสัญญาเช่านี้ ผู้เช่าต้องรับผิดชอบชำระเงินที่ค้างชำระอยู่ก่อนบอกเลิกสัญญา จากข้อเท็จจริงในคดีนี้ ศาลของประเทศอังกฤษ House of Lords ได้ตัดสินว่า สัญญานี้ไม่ใช่สัญญาซื้อขายและผู้เช่าก็ไม่ใช่ผู้ซื้อตามความหมายของ The Sale of Goods Act² แต่นับเป็นจุดเริ่มต้นของสัญญาเช่าซื้อ ซึ่งหลักการของสัญญาเช่าซื้อในกรณีมีความแตกต่างจากสัญญาเช่าทรัพย์สินแบบลีสซิง (finance lease) ซึ่งเป็นสัญญาที่มีลักษณะใกล้เคียงสัญญาเช่าซื้อเช่าซื้อเป็นอย่างยิ่ง

สัญญาเช่าซื้อแบบลีสซิงเป็นการให้บริการสินเชื่อในรูปแบบของทรัพย์สิน เครื่องจักร เครื่องใช้ต่างๆ โดยผู้ให้เช่า (lessor)จะเป็นผู้จัดหาทรัพย์สินจากผู้ผลิตหรือผู้ขายทรัพย์สินนั้น ๆ ตามความประสงค์ของผู้เช่า (lessee) โดยกรรมสิทธิ์จะคงเป็นของผู้ให้เช่า ผู้เช่ามีหน้าที่ต้องจ่ายค่าเช่าและบำรุงรักษา ซ่อมแซมทรัพย์สินที่เช่า จนกระทั่งเมื่อสัญญาสิ้นสุดลงผู้เช่าจึงมีสิทธิเลือกที่จะซื้อหรือไม่ซื้อทรัพย์สินนั้นตามราคาตลาด (มูลค่าคงเหลือ) ซึ่งได้กำหนดไว้ล่วงหน้าก็ได้ ทั้งนี้ ในการศึกษาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนได้ศึกษาเฉพาะสัญญาเช่าซื้อเท่านั้นไม่รวมถึงสัญญาเช่าซื้อแบบลีสซิงด้วย

ในอดีตการทำสัญญาเช่าซื้อ ผู้เช่าซื้อจะเป็นผู้ทำสัญญากับผู้ขาย (dealer) โดยตรง (คดี *Helby v. Matthews*)³ ซึ่งในกรณีนี้ผู้ขายจึงมีนิติสัมพันธ์โดยตรงกับผู้เช่าซื้อในฐานะผู้ให้เช่าซื้อ แต่ในปัจจุบัน ผู้เช่าซื้อมิได้ทำสัญญาเช่าซื้อกับผู้ขาย อีกต่อไป แต่เปลี่ยนมาทำสัญญาเช่าซื้อ กับสถาบันการเงินแทนทำสัญญาเช่าซื้อกับผู้ขาย โดยผู้ขายจะขายทรัพย์สินที่เช่าซื้อนั้นให้กับ

(b) ผู้เช่าซื้อจะได้สิทธิในทรัพย์สินที่เช่าซื้อถ้าข้อสัญญามีเงื่อนไขดังต่อไปนี้ข้อใดข้อหนึ่ง

- (i) ผู้เช่าซื้อสิทธิที่จะเลือกซื้อทรัพย์สินที่เช่าซื้อ
 - (ii) คู่สัญญาได้กระทำการตามที่กำหนดไว้ในสัญญา
- มีเหตุการณ์ตามที่ได้กำหนดไว้ในสัญญาเกิดขึ้น)

² Paul Dobson, *Sale of Goods and Consumer Credit* (London :Sweet & Maxwell, 2000), pp 309-310

³ *Ibid.*, pp 312.

สถาบันการเงินซึ่งเป็นผู้ให้เช่าซื้อ จากนั้นสถาบันการเงินผู้ให้เช่าซื้อจึงนำทรัพย์สินนั้นมาให้ผู้เช่าซื้อเช่าซื้ออีกทอดหนึ่ง ซึ่งในการทำสัญญากับสถาบันการเงินนั้น โดยปกติแล้ว ผู้เช่าซื้อมักจะทำสัญญาเช่าซื้อโดยผ่านผู้ขาย แต่ในกรณีนี้ตามหลัก Common law ของอังกฤษไม่ถือว่าผู้ขายเป็นตัวแทนของสถาบันการเงิน (คดี *Branwhite v. Worcester Works Finance Ltd.* ในคดีนี้ คำตัดสินซึ่งเป็นเสียงส่วนใหญ่ตัดสินว่า ไม่มีกฎเกณฑ์ในกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการเช่าซื้อที่กำหนดให้ผู้ขายกระทำการเป็นตัวแทนของสถาบันการเงิน ในธุรกิจการเช่าซื้อ ผู้ขายเป็นคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งที่มีสิทธิหน้าที่เป็นของตนเองในสัญญาซื้อขายรถยนต์กับสถาบันการเงินซึ่งผู้ขายได้กระทำในนามของตนเองหาใช้กระทำการเป็นตัวแทนของคู่สัญญาทั้งสองฝ่าย อย่างไรก็ตาม ในบางกรณีผู้ขายอาจเป็นตัวแทนเฉพาะเรื่องก็ได้ เช่น การส่งมอบรถยนต์ให้กับผู้เช่าซื้อ ในกรณีนี้ผู้ขายทำการเป็นตัวแทนของสถาบันการเงินในการส่งมอบรถยนต์ หรือในกรณีที่ผู้ขายเป็นตัวแทนในการรับคำบอกกล่าวบอกเลิกสัญญาเช่าซื้อของผู้เช่าซื้อ เป็นต้น)

จากที่กล่าวมาแล้ว เนื่องจากในปัจจุบันนี้ ผู้เช่าซื้อทำสัญญาเช่าซื้อกับสถาบันการเงินซึ่งเป็นผู้ให้เช่าซื้อ ดังนั้น ผู้เช่าซื้อจึงไม่มีนิติสัมพันธ์ใด ๆ กับผู้ขาย โดยหลักแล้วผู้ขายจึงไม่มีหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบหากทรัพย์สินที่เช่าซื้อชำรุดบกพร่อง อย่างไรก็ตาม หากผู้ขายได้ให้เงื่อนไขในการรับประกันทรัพย์สินที่เช่าซื้อไว้ ในกรณีนี้ศาลจะถือว่าเป็นการเกิดความสัมพันธ์ทางกฎหมายที่ใกล้เคียงสัญญาอย่างยิ่ง (Collateral Contract) ระหว่างผู้เช่าซื้อกับผู้ขาย ดังนั้นผู้ขายจึงต้องรับผิดชอบในความชำรุดบกพร่องของทรัพย์สินที่เช่าซื้อซึ่งเป็นความรับผิดชอบตามสัญญา นอกจากนี้ผู้ขายอาจจะต้องรับผิดชอบต่อผู้เช่าซื้อฐานละเมิดอีกด้วย หากผู้ขายฉ้อฉลหรือประมาท

เมื่อพิจารณากฎหมายของประเทศอังกฤษที่เข้ามาควบคุมการเช่าซื้อพบว่า ในอดีตประเทศอังกฤษได้ออกกฎหมายเข้ามาควบคุมการเช่าซื้อครั้งแรกใน ค.ศ.1938 ได้มีการออกพระราชบัญญัติการเช่าซื้อ ค.ศ.1938 (Hire Purchase Act 1938) และจากนั้นก็มีการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการเช่าซื้อเรื่อยมา ได้แก่ พระราชบัญญัติการเช่าซื้อ ปี ค.ศ.1954 (Hire Purchase Act 1954), พระราชบัญญัติการโฆษณา(เช่าซื้อ) ปี ค.ศ.1957 (The Advertisement (Hire Purchase) Act 1957), พระราชบัญญัติการเช่าซื้อ ปี ค.ศ.1964 (Hire Purchase Act 1964), พระราชบัญญัติการเช่าซื้อ ปี ค.ศ.1965 (Hire Purchase Act 1965), พระราชบัญญัติการโฆษณา (เช่าซื้อ) ปี ค.ศ.1967 (The Advertisement (Hire Purchase) Act 1967) เป็นต้น

ในปัจจุบันนี้ กฎหมายที่ควบคุมการเช่าซื้อในประเทศไทยได้แก่ พระราชบัญญัติการให้สินเชื่อแก่ผู้บริโภค ค.ศ.1974 (Consumer Credit 1974)⁴ ซึ่งพระราชบัญญัติการให้สินเชื่อแก่ผู้บริโภค ค.ศ.1974 ได้ยกเลิกกฎหมายที่ควบคุมการให้สินเชื่อก่อนพระราชบัญญัติการให้สินเชื่อแก่ผู้บริโภคจะใช้บังคับ ได้แก่ พระราชบัญญัติเกี่ยวกับการรับจำนำ ปี ค.ศ.1872 และปี ค.ศ.1960 (Pawnbrokers Acts 1872 and 1960) พระราชบัญญัติการกู้ยืมเงิน ปี ค.ศ.1900-1927 (Moneylenders Acts 1900-1927) พระราชบัญญัติการเช่าซื้อ ปี ค.ศ.1965 (Hire Purchase Act 1965) และ พระราชบัญญัติการโฆษณา (เช่าซื้อ) ปี ค.ศ.1967 (The Advertisement (Hire Purchase) Act 1967) แต่อย่างไรก็ตามพระราชบัญญัติการให้สินเชื่อแก่ผู้บริโภค ปี ค.ศ.1974 (Credit Consumer 1974) ไม่ได้ยกเลิกพระราชบัญญัติการเช่าซื้อ ปี ค.ศ.1964 (Hire Purchase Act 1964)

นอกจาก การเช่าซื้อจะตกอยู่ภายใต้การควบคุมของพระราชบัญญัติการให้สินเชื่อแก่ผู้บริโภค ค.ศ.1974 แล้วการเช่าซื่อยังตกอยู่ภายใต้กฎหมายอื่นอีกด้วย เช่น พระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาไม่เป็นธรรม ค.ศ.1977 (Unfair Contract terms Act 1977) และประกาศว่าด้วยข้อ

⁴พระราชบัญญัติการให้สินเชื่อ ค.ศ.1974 ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมในบางส่วนโดยพระราชบัญญัติการให้สินเชื่อ ค.ศ.2006 ดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงวงเงินการให้สินเชื่อแก่ผู้บริโภค โดยไม่จำกัดวงเงิน
2. มีการเปลี่ยนการให้คำนิยามของ individual (บุคคลที่กฎหมายให้ความคุ้มครอง) ให้หมายความว่าถึงห้าส่วนที่มีห้าส่วนเป็นบุคคลธรรมดาไม่เกิน 3 คน
3. กำหนดให้ผู้ให้สินเชื่อต้องส่งรายงานทางการเงินประจำปีที่มีข้อมูลเกี่ยวกับการชำระหนี้ตามสัญญาให้แก่ลูกหนี้ โดยครั้งแรกต้องส่งภายในหนึ่งปีนับแต่วันทำสัญญา โดยจัดทำรูปแบบตามที่ข้อบังคับกำหนด
4. มีการกำหนดรูปแบบและวิธีการส่งคำบอกกล่าวถึงลูกหนี้ ในกรณีที่ลูกหนี้ค้างชำระค่างวดสองคราวติดกัน โดยกำหนดให้ผู้ให้สินเชื่อต้องส่งคำเตือนล่วงหน้าไปยังลูกหนี้ มิฉะนั้นจะบังคับให้ชำระหนี้ตามสัญญาไม่ได้ และไม่มีสิทธิได้รับดอกเบี้ยในช่วงเวลาที่ยังไม่ได้บอกกล่าว เพราะ ถือว่ายังไม่มีการผิดนัดชำระหนี้
5. ศาลมีดุลยพินิจมากขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องการแก้ไขสัญญาการให้สินเชื่อที่ไม่เป็นธรรมกับผู้บริโภค เช่น แก้ไขหรือลดจำนวนผลประโยชน์ที่จะได้รับตามสัญญา เป็นต้น

สัญญาไม่ธรรมในสัญญาผู้บริโภค ค.ศ.1999⁵ (Unfair Contract terms in Consumer Regulations 1999)

ทั้งนี้ ในการศึกษากฎหมายประเทศอังกฤษนี้ ผู้เขียนได้ศึกษาพระราชบัญญัติการให้สินเชื่อแก่ผู้บริโภค ค.ศ.1974 (แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการให้สินเชื่อแก่ผู้บริโภค ค.ศ. 2006) ประกอบกับพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาไม่เป็นธรรม ค.ศ.1977 และประกาศว่าด้วยข้อสัญญาไม่ธรรมในสัญญาผู้บริโภค ค.ศ.1999 (แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศว่าด้วยข้อสัญญาไม่เป็นธรรมในสัญญาผู้บริโภค ค.ศ.1999)

1.2 สิทธิและหน้าที่ของคู่สัญญา

โดยหลักแล้วคู่สัญญาในสัญญาเช่าซื้อย่อมมีสิทธิและหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในสัญญาและหน้าที่ตามที่กฎหมายลายลักษณ์อักษรกำหนดไว้ แต่อย่างไรก็ตามในกรณีที่ไม่มีการกำหนดไว้ในสัญญาหรือไม่กำหนดไว้ในกฎหมายลายลักษณ์อักษร สิทธิและหน้าที่ของคู่สัญญาดังกล่าวย่อมเป็นไปตามหลักกฎหมายจารีตประเพณีหรือตามคำพิพากษาของศาลอังกฤษ หรือที่เรียกว่า เป็นไปตามหลัก Common Law

จากที่กล่าวมาแล้ว เนื่องจากสัญญาเช่าซื้อเป็นสัญญาต่างตอบแทนประเภทหนึ่งซึ่งคู่สัญญาแต่ละฝ่ายจึงเป็นเจ้าของหนี้และลูกหนี้ซึ่งกันและกัน ดังนั้น คู่สัญญาแต่ละฝ่ายจึงสามารถเรียกให้อีกฝ่ายปฏิบัติตามภาระหนี้ให้แก่ตนได้ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากสิทธิและหน้าที่เป็นของคู่กัน กล่าวคือ เมื่อฝ่ายใดมีสิทธิอีกฝ่ายก็ย่อมมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่ให้อีกฝ่ายได้รับประโยชน์ตามสิทธิที่ฝ่ายนั้นมี ดังนั้น เพื่อไม่ให้เป็นการกล่าวซ้ำไปซ้ำมา ผู้เขียนจึงขอกล่าวเฉพาะหน้าที่ของคู่สัญญาแต่ละฝ่าย โดยเฉพาะ หน้าที่ตามกฎหมายลายลักษณ์อักษร และหน้าที่ตามหลัก Common Law เท่านั้น

1.2.1 หน้าที่ของผู้เช่าซื้อ

(1) หน้าที่ของผู้เช่าซื้อตามหลัก Common Law⁶

⁵ประกาศว่าด้วยข้อสัญญาไม่เป็นธรรมในสัญญาผู้บริโภค ค.ศ.1999 (Unfair Contract terms in Consumer Regulations) ได้ถูกแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศว่าด้วยการให้สินเชื่อแก่ผู้บริโภค ค.ศ.2004 (Consumer credit (Agreements) Regulation 2004)

⁶R.M Goode, Hire-purchase law and practice (London: Butterworths) 1970, pp 258-281.

(1.1) หน้าที่ในการรับมอบทรัพย์สิน

ผู้เช่าซื้อมีหน้าที่ในการรับมอบทรัพย์สินที่เช่าซื้อภายใต้สัญญาเช่าซื้อ

(1.2) หน้าที่ในการดูแลรักษาทรัพย์สินที่เช่าซื้อ

โดยหลักแล้วผู้เช่าซื้อมีหน้าที่ดูแลรักษาทรัพย์สินที่เช่าซื้อโดยใช้ความระมัดระวังตามที่กำหนดไว้ในสัญญาเช่าซื้อ เช่น ผู้เช่าซื้อต้องรับผิดชอบในความสูญหายหรือเสียหายของทรัพย์สินที่เช่าซื้อซึ่งเกิดจากความประมาทของผู้เช่าซื้อ หรือ ในสัญญาเช่าซื้ออาจจะกำหนดให้ผู้เช่าซื้อต้องรับผิดชอบในความสูญหายหรือเสียหายของทรัพย์สินที่เช่าซื้อที่มีได้เกิดจากความผิดของผู้เช่าซื้อ เป็นต้น

แต่หากในสัญญาเช่าไม่ได้กำหนดระดับความระมัดระวังในการดูแลรักษาทรัพย์สินที่เช่าซื้อแล้ว ผู้เช่าซื้อมีหน้าที่ดูแลรักษาทรัพย์สินที่เช่าซื้อในระดับวิญญูชน (reasonable care) ผู้เช่าซื้อต้องรับผิดชอบในความสูญหายหรือเสียหายของทรัพย์สินที่เช่าซื้อซึ่งเกิดจากความประมาทของผู้เช่าซื้อหรือตัวแทนของผู้เช่าซื้อซึ่งรวมไปถึงคนรับใช้ที่ได้กระทำภายใต้การอำนาจของผู้เช่าซื้อด้วย แต่อย่างไรก็ตาม ผู้เช่าซื้อไม่ต้องรับผิดชอบในความสูญหายหรือเสียหายของทรัพย์สินที่เช่าซื้อจากการกระทำของบุคคลภายนอก เว้นแต่ การกระทำของบุคคลภายนอกนั้นเป็นผลมาจากการกระทำของผู้เช่าซื้อเอง ได้แก่ การโอนทรัพย์สินที่เช่าซื้อไปให้บุคคลภายนอกโดยผู้เช่าซื้อไม่มีอำนาจ หรือ ให้บุคคลภายนอกใช้ทรัพย์สินที่เช่าซื้อโดยผู้เช่าซื้อไม่มีอำนาจกระทำการเช่นนั้น เป็นต้น

ตามหลัก Common Law ผู้เช่าซื้อไม่ต้องรับผิดชอบในความสูญหายหรือเสียหายของทรัพย์สินที่เช่าซื้อที่มีได้เกิดจากความประมาทของผู้เช่าซื้อ ทั้งนี้ ผู้เช่าซื้อต้องพิสูจน์ให้เห็นว่าผู้เช่าซื้อได้ดูแลรักษาทรัพย์สินในระดับวิญญูชน

การผิดหน้าที่ในเรื่องการดูแลรักษาทรัพย์สินนี้ไม่ทำให้ผู้ให้เช่าซื้อสามารถยึดทรัพย์สินที่เช่าซื้อคืนหรือบอกเลิกสัญญาได้ (เว้นแต่จะกำหนดไว้ในสัญญาเช่าซื้อ) ในกรณีนี้ผู้ให้เช่าซื้อทำได้แค่เพียงเรียกร้องค่าเสียหายฐานผิดสัญญาหรือละเมิดเท่านั้น

(1.3) หน้าที่กระทำการอย่างใด ๆ โดยไม่ให้ขัดกับข้อสัญญา เช่น ผู้เช่าซื้อ

ต้องไม่ขายทรัพย์สินที่เช่าซื้อ หรือ นำไปจำนำ หรือ ใช้ทรัพย์สินที่เช่าซื้อโดยผิดกับวัตถุประสงค์ของสัญญาเช่าซื้อ เป็นต้น หากผู้เช่าซื้อกระทำการใด ๆ ที่ขัดกับข้อสัญญาเช่าซื้อ สัญญาเช่าซื้อย่อมที่จะสิ้นสุดตามความเป็นจริงและผู้ให้เช่าซื้อจะมีสิทธิที่จะกลับเข้าครอบครองทรัพย์สินที่เช่าซื้อและบอกเลิกสัญญาได้

(1.4) หน้าที่ชำระค่าเช่าซื้อ

ผู้เช่าซื้อมีหน้าที่ชำระค่าเช่าซื้อในเวลาและสถานที่ตามที่กำหนดไว้ในสัญญาเช่าซื้อ

1.2.2 หน้าที่ของผู้ให้เช่าซื้อ

(1) หน้าที่ของผู้ให้เช่าซื้อตามพระราชบัญญัติการให้สินเชื่อแก่ผู้บริโภค ค.ศ.

1974 (Consumer Credit 1974)

(1.1) หน้าที่ในการเปิดเผยให้ผู้เช่าซื้อทราบถึงข้อมูลตามประกาศของ The Secretary of State ก่อนทำสัญญา ตาม section 55(1)⁷ ที่ให้อำนาจแก่ The Secretary of State ในการออกประกาศเพื่อกำหนดให้ข้อมูลที่กำหนดในประกาศต้องถูกเปิดเผยต่อผู้เช่าซื้อก่อนทำสัญญาซื้อ

ในปัจจุบันนี้มีกฎหมายที่เกี่ยวกับการกำหนดข้อมูลให้ผู้ให้เช่าซื้อจะต้องเปิดเผยแก่ผู้เช่าซื้อ ซึ่งก็คือ ประกาศกฎหมายที่เกี่ยวกับการให้สินเชื่อแก่ผู้บริโภค (การเปิดเผยข้อมูล) ค.ศ. 2004 (The Consumer Credit (Disclosure of information) Regulations 2004) ได้กำหนดรายละเอียดของข้อมูลในสัญญาที่ผู้ให้เช่าซื้อต้องเปิดเผยแก่ผู้ให้เช่าซื้อก่อนที่สัญญาจะถูกทำขึ้น⁸ ดังนี้

1. ชื่อและรายละเอียดของผู้ให้เช่าซื้อ
2. ค่าธรรมเนียมในการทำสัญญาเช่าซื้อ
3. ผลของการที่ผู้เช่าซื้อผิดนัด
4. ราคาแฝง (hidden cost)⁹
5. ค่าธรรมเนียมกรณีผิดนัด
6. เบี้ยปรับ

⁷Consumer credit Act 1974 section 55(1) “Regulations may require specified information to be disclosed in the prescribed manner to the debtor or hirer before a regulated agreement is made”

⁸ Jurisdiction England & Wales, “Pre contract information: Disclosure of information by the creditor or hirer”, <<http://www.netlawman.co.uk/info/disclosure-creditor.php>>, 12 March 2009.

⁹พจนานุกรมทางธุรกิจ (Business Dictionary) ให้ความหมายของคำว่า “ราคาแฝง” (hidden cost) หมายถึง ค่าใช้จ่ายอื่นใดที่ไม่ได้รวมอยู่ในราคาซื้อขายตามปกติของราคาทรัพย์สิน เช่น ค่าบำรุงรักษา ค่าขนส่ง ค่าฝึกอบรม และค่าทำให้ทรัพย์สินนั้นมีความทันสมัยขึ้น (Expense not normally included in the purchase price of an equipment or machine, such as for maintenance, supplies, training, and upgrades.)

7. อัตราดอกเบี้ยรายปีและราคาหรือค่าธรรมเนียมอื่น ๆ
 8. ในกรณีที่อัตราดอกเบี้ยมีหลายอัตรา ผู้ให้สินเชื่อต้องแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่ผลต่อการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ย
 9. สัญญาเช่าซื้อนี้มีการค้ำประกันหรือไม่ ถ้ามีผู้ให้สินเชื่อต้องแจ้งให้ผู้เช่าซื้อทราบ ว่าหลักประกันคืออะไร
 10. ข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิในการบอกเลิกสัญญา
- นอกจากนี้ ใน section 4¹⁰ ยังได้กำหนดลักษณะของข้อมูลและข้อมูลที่มีเป็นการป้องกันและการแก้ไขเยียวยาที่ต้องเปิดเผยว่าต้องมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

¹⁰The Consumer Credit (Disclosure of information) Regulations 2004 section 4 “The information and statements of protection and remedies required to be disclosure under regulation 3 must be—

(a) easily legible and, where applicable, of a colour which is readily distinguishable from the background medium upon which they are displayed;

(b) not interspersed with any other information or wording apart from subtotals amounts and cross references to the terms of the agreement;

(c) of equal prominence except that headings may be afforded more prominence whether by capital letters, underlining, larger or bold print or otherwise; and

(d) contained in a document which:

(i) is separate from the document embodying the relevant agreement (within the meaning of regulation 3) and any other document referred to in the document embodying that agreement;

(ii) is headed with the words “Pre-contract Information”;

(iii) does not contain any other information or wording apart from the heading referred to in sub-paragraph (ii);

(iv) is on paper or on another durable medium which is available and accessible to the debtor or hirer; and

(v) is of a nature that enables the debtor or hirer to remove it from the place where it is disclosed to him.”

1. ต้องอ่านออกได้ง่าย และ ถ้าเป็นไปได้ ตัวอักษรต้องมีสีที่แตกต่างไปจากสีของกระดาษ
 2. ต้องไม่กำหนดข้อมูลดังกล่าวในลักษณะที่กระจัดกระจายและเป็นการข้ามการอ้างอิงถึงถ้อยคำในสัญญา
 3. ตัวอักษรต้องมีลักษณะที่นูนออกมาเท่า ๆ กัน เว้นแต่เป็นส่วนหัวของสัญญาที่สามารถนูนออกมาได้มากกว่า โดยใช้เป็นอักษรตัวพิมพ์ใหญ่ ชัดเส้นได้ ใหญ่กว่าตัวอักษรตัวอื่น หรือเป็นตัวหนา หรืออื่น ๆ
 4. เอกสารที่ใช้บรรจุข้อมูลที่ใช้ในการเปิดเผย
 - 4.1 ต้องแยกต่างหากจากเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสัญญาและเอกสารอื่น ๆ ที่ใช้อ้างอิงในสัญญา
 - 4.2 ส่วนหัวของเอกสารต้องมีคำว่า “ข้อมูลก่อนทำสัญญา”
 - 4.3 ต้องไม่ใช่ถ้อยคำในส่วนหัวของเอกสารอันเป็นการแตกต่างไปจากที่กำหนดไว้ในข้อ 4.2
 - 4.4 เอกสารต้องอยู่ในรูปของกระดาษหรือวัตถุอื่นที่คงทนปานกลางซึ่งผู้เช่าซื้อจ่ายต่อการเข้าถึง
 - 4.5 เป็นเอกสารที่ผู้เช่าซื้อสามารถเคลื่อนย้ายจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งได้โดยธรรมชาติของเอกสารนั้น ๆ
- (1.2) หน้าที่ในการส่งมอบสำเนาให้แก่ผู้เช่าซื้อ ตามที่ได้กำหนดไว้ใน section 62¹¹ และ 63¹² ดังนี้

¹¹Consumer credit Act 1974 section 62 “Duty to supply copy of unexecuted agreement

(1) If the unexecuted agreement is presented personally to the debtor or hirer for his signature, but on the occasion when he signs it the document does not become an executed agreement, a copy of it, and of any other document referred to in it, must be there and then delivered to him.

(2) If the unexecuted agreement is sent to the debtor or hirer for his signature, a copy of it, and of any other document referred to in it, must sent to him at the same time.”

ในกรณีที่ผู้ขาย (dealer) ได้นำแบบของสัญญาเช่าซื้อมาให้ผู้เช่าซื้อลงลายมือชื่อ ก่อนที่ผู้ให้เช่าซื้อ ซึ่งการลงลายมือชื่อของผู้เช่าซื้อถือว่าเป็นคำเสนอของผู้เช่าซื้อในการทำสัญญาเช่าซื้อ ในกรณีนี้ผู้เช่าซื้อจะมีสิทธิที่จะได้รับสำเนาของสัญญาเช่าซื้อและเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทันทีที่ผู้เช่าซื้อลงลายมือชื่อ และหลังจากที่ผู้ให้เช่าซื้อสนองรับคำเสนอของผู้เช่าซื้อและลงลายมือชื่อลงในสัญญาเรียบร้อยแล้ว ผู้ให้เช่าซื้อมีหน้าที่ในการส่งมอบสำเนาสัญญาเช่าซื้อที่มีลายมือชื่อ ของคู่สัญญาทั้งสองฝ่ายรวมถึงเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้องกับสัญญาเช่าซื้อให้กับผู้เช่าซื้อภายในเจ็ดวัน นับตั้งแต่วันที่สัญญาได้เกิดขึ้น

แต่ในกรณีที่ผู้เช่าซื้อลงลายมือชื่อหลังจากผู้ให้เช่าซื้อลงลายมือชื่อเรียบร้อยแล้ว ผู้ให้เช่าซื้อ มีหน้าที่ส่งมอบสำเนาสัญญาเช่าซื้อ รวมถึงเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทันทีที่ผู้เช่าซื้อลงลายมือชื่อเรียบร้อยแล้ว ซึ่งการส่งมอบสำเนาในกรณีนี้เป็นการเพียงพอแล้ว ผู้ให้เช่าซื้อไม่ต้องส่งมอบสำเนาสัญญาเช่าซื้อภายในเจ็ดวันนับตั้งแต่วันที่สัญญาเกิดขึ้นอีก

(1.3) หน้าที่ในการแจ้งให้ผู้ให้เช่าซื้อทราบถึงสิทธิในการบอกเลิกข้อสัญญา (cancellation) (section 64(1)¹³)

¹²Consumer Credit Act 1974 section 63 “Duty to supply copy of executed agreement

(1) If the unexecuted agreement is presented personally to the debtor or hirer for his signature; and on the occasion when he signs it the document becomes an executed agreement, a copy of the executed agreement, and of any other document referred to in it, must be there and then delivered to him

(2) A copy of the executed agreement, and of any other document referred to in it, must be given to the debtor or hirer within seven days following the making of the agreement unless—

(a) subsection (1) applies, or

(b) the unexecuted agreement was sent to the debtor or hirer for his signature and, on the occasion of his signing it, the document became an executed agreement.”

¹³Consumer Credit Act 1974 section 64 “Duty to give notice of cancellation rights

(1) In the case of a cancellable agreement, a notice in the prescribed form

ในกรณีนี้พระราชบัญญัติการให้สินเชื่อแก่ผู้บริโภค ค.ศ.1974 section 64 กำหนดให้ผู้ให้สินเชื่อมีหน้าที่ต้องแจ้งให้ผู้เช่าซื้อทราบถึงสิทธิในการปฏิเสธสัญญาโดยผู้ให้สินเชื่อต้องแจ้งให้ผู้เช่าซื้อทราบด้วยวิธีการทำเป็นหนังสือโดยต้องส่งมอบให้กับผู้เช่าซื้อทางไปรษณีย์ภายในเจ็ดวันนับตั้งแต่วันทำสัญญา อย่างไรก็ตาม หนังสือแจ้งสิทธินั้นต้องกำหนดรูปแบบที่ชี้แจงสิทธิของผู้เช่าในการปฏิเสธสัญญาว่าลูกหนี้หรือผู้เช่ามีสิทธิอย่างไรและเมื่อไหร่ และต้องระบุชื่อและที่อยู่ของบุคคลที่จะเป็นผู้รับหนังสือแจ้งสิทธินี้ด้วย ทั้งนี้ หนังสือแจ้งสิทธิดังที่กล่าวไว้นี้ต้องรวมอยู่ในสำเนาสัญญาทุกฉบับที่ส่งมอบให้กับลูกหนี้หรือผู้เช่าภายใต้ section 62 และ 63

(1.4) หน้าที่ในการจัดให้ผู้เช่าซื้อลงลายมือชื่อในแบบของสัญญาเช่าซื้อที่เหมาะสม ตาม section 61¹⁴ ซึ่งกำหนดให้ผู้ให้สินเชื่อมีหน้าที่ต้องจัดให้ผู้เช่าซื้อสามารถลงลายมือชื่อ

indicating the right of the debtor or hirer to cancel the agreement, how and when that right is exercisable, and the name and address of a person to whom notice of cancellation may be given,--

(a) must be included in every copy given to the debtor or hirer under section 62 or 63, and

(b) except where section 63(2) applied, must be sent by post to the debtor or hirer within the seven days following the making agreement.”

¹⁴Consumer Credit Act 1974 section 61 “Signing of agreement

(1) A regulated agreement is not properly executed unless

(a) a document in the prescribed form containing all the prescribed terms and conforming to regulations under section 60(1) is signed in the prescribed manner both by the debtor or hirer and by or on behalf of the creditor or owner, and

(b) the document embodies all the terms of the agreement, other than implied terms, and

(c) the document is, when presented or sent to the debtor or hirer for his signature, in such a state that all its terms are readily legible.”

section 60 “Form and content of agreements

(1) The Secretary of State shall make regulation as to the form and content

ในสัญญาได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ ในขณะที่ผู้เช่าซื้อลงลายมือชื่อนั้น ในเอกสารที่ผู้เช่าซื้อลงลายมือชื่อต้องประกอบด้วยข้อสัญญาทั้งหมดนอกเหนือไปจากข้อสัญญาโดยปริยายซึ่งข้อสัญญาดังกล่าวนั้นต้องเป็นข้อสัญญาที่ผู้เช่าซื้อสามารถอ่านได้ง่าย ทั้งนี้ ข้อสัญญาดังกล่าวนั้นย่อมตกอยู่ภายใต้บังคับของ section 60 ซึ่ง section 60(1) นั้นให้อำนาจแก่ The Secretary of State ในการออกประกาศที่กำหนดให้สัญญาต้องมีรูปแบบและเนื้อหาอย่างไร และกฎหมายนี้ต้องมีบทบัญญัติที่เหมาะสมเกี่ยวกับข้อควรระวังของลูกหนี้หรือผู้เช่า ดังนี้

1. ข้อสัญญาที่กำหนดสิทธิและหน้าที่ของลูกหนี้
2. จำนวนทั้งหมดและอัตราค่าธรรมเนียมในการสินเชื่อ ในกรณีของการให้สินเชื่อแก่ผู้บริโภค
3. วิธีป้องกันและวิธีการแก้ไขที่ลูกหนี้หรือผู้เช่าควรรู้ภายใต้พระราชบัญญัตินี้
4. ข้อความอื่น ๆ ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของ the Secretary of State มั่นขึ้นอยู่กับการต้องการของลูกหนี้หรือผู้เช่าที่จะรู้เกี่ยวกับสิ่งที่เกี่ยวข้องกับสัญญา

หากผู้ให้เช่าซื้อไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ใน section 61 นั้นมีผลให้สัญญาไม่สามารถใช้บังคับได้

(2) ผลของการไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการให้สินเชื่อแก่ผู้บริโภค ค.ศ.

1974 (Consumer Credit 1974)

ผลของการไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการให้สินเชื่อแก่ผู้บริโภค ค.ศ.

1974 ในเรื่องการไม่เปิดเผยข้อมูลตามประกาศของ The Secretary of State ให้ผู้เช่าซื้อทราบก่อนทำสัญญา (section 55(2)), การไม่จัดให้ผู้เช่าซื้อลงลายมือชื่อในรูปแบบสัญญาที่เหมาะสม (section 61(1),(2)), การไม่ส่งมอบสำเนาของสัญญาเช่าซื้อให้กับผู้เช่าซื้อ (section 63(3) และ

of documents embodying regulated agreements, and the regulations shall contain such provision as appear to him appropriate with a view to ensuring that the debtor or hirer is made aware of –

- (a) the rights and duties conferred or imposed on him by the agreement
- (b) the amount and rate of total charge for credit (in the case of a consumer credit agreement),
- (c) the protect and remedies available to him under this Act, and
- (d) any other matters which, in the opinion of the Secretary of State, it is desirable for him to know about in connection with the agreement.”

63(5)), การไม่แจ้งให้ผู้เช่าซื้อทราบถึงสิทธิในการปฏิเสธสัญญาเช่าซื้อ (section 64(5)) มีผล คือ สัญญาไม่มีผลผูกพันผู้เช่าซื้อหรือไม่สามารถบังคับผู้เช่าซื้อได้ นอกจากว่าจะมีผลผูกพันหรือการบังคับโดยคำสั่งศาล (section 65 (1)¹⁵)

(3) หน้าที่ของผู้ให้เช่าซื้อตามหลัก Common Law¹⁶

(3.1) หน้าที่ในการรักษาทรัพย์สินที่เช่าซื้อจนถึงเวลาส่งมอบ

จากหลัก Common Law ผู้ให้เช่าซื้อมีหน้าที่ส่งมอบทรัพย์สินที่เช่าซื้อที่มีสภาพเดียวกับตอนทำสัญญา อย่างไรก็ตาม หากผู้เช่าซื้อได้ตรวจสอบทรัพย์สินที่เช่าซื้อก่อนทำสัญญาและได้ตัดสินใจทำสัญญาเพราะการตรวจสอบทรัพย์สินที่เช่าซื้อนั้น ผู้ให้เช่าซื้อมีหน้าที่ต้องส่งมอบทรัพย์สินที่เช่าซื้อให้มีลักษณะเดียวกับทรัพย์สินในเวลาที่ผู้เช่าซื้อตรวจสอบ

(3.2) หน้าที่ในการส่งมอบทรัพย์สินที่เช่าซื้อ

ผู้ให้เช่าซื้อมีหน้าที่ในการส่งมอบทรัพย์สินที่เช่าซื้อให้กับผู้เช่าซื้อ ทั้งนี้ หากในการทำสัญญาเช่าซื้อนั้นผู้ขายได้บรรยายคุณสมบัติของทรัพย์สินที่จะเช่าซื้อให้ผู้เช่าซื้อทราบ การบรรยายคุณสมบัติให้ผู้เช่าซื้อทราบนั้นเป็นการรับประกันอย่างโดยปริยายว่าทรัพย์สินที่เช่าซื้อนั้นต้องมีคุณสมบัติตรงกับลักษณะที่ผู้ขายได้บรรยายคุณสมบัติของทรัพย์สินที่ได้อธิบายให้ผู้เช่าซื้อทราบ ในขณะที่ทำสัญญาเช่าซื้อ หรือ ในกรณีที่ผู้ขายได้ให้ตัวอย่างกับผู้เช่าซื้อเพื่อทดลองใช้ การให้ตัวอย่างทดลองใช้นั้นเป็นการรับประกันโดยปริยายว่าทรัพย์สินที่เช่าซื้อนั้นต้องมีคุณสมบัติเป็นอย่างเดียวกับทรัพย์สินที่เป็นตัวอย่างทดลอง

สถานที่ในการส่งมอบทรัพย์สินที่เช่าซื้อ (ในกรณีที่ไม่มีกำหนดไว้ในสัญญา) ผู้ให้เช่าซื้อต้องส่งมอบทรัพย์สินที่เช่าซื้อที่สถานประกอบธุรกิจของผู้ให้เช่าซื้อ หรือถ้าผู้ให้เช่าซื้อไม่มีสถานที่ประกอบธุรกิจผู้ให้เช่าซื้อต้องส่งมอบทรัพย์สินที่เช่าซื้อที่พักอาศัยของผู้ให้เช่าซื้อ ในกรณีที่ทรัพย์สินที่เช่าซื้อเป็นทรัพย์สินเฉพาะสิ่งซึ่งตั้งอยู่ที่อื่นนอกจากสถานที่ประกอบธุรกิจหรือที่พักอาศัยของผู้ให้เช่าซื้อ การส่งมอบทรัพย์สินที่เช่าซื้อต้องส่งมอบ ณ ที่ที่ทรัพย์สินนั้นตั้งอยู่

ถ้าข้อสัญญาที่กำหนดเรื่องการส่งมอบทรัพย์สินที่เช่าซื้อให้กับผู้เช่าซื้อนั้นไม่ได้กำหนดเวลาที่เป็นเงื่อนไขในการส่งมอบทรัพย์สินที่เช่าซื้อ ผู้ให้เช่าซื้อมีหน้าที่ส่งมอบทรัพย์สินที่เช่าซื้อใน

¹⁵ Consumer Credit Act 1974 section 65(1) "An improperly-executed regulated agreement is enforceable against the debtor or hirer on an order of the court only."

¹⁶ R.M Goode, *supra* note 6, pp 212-245.

เวลาที่พึงคาดหมายได้ (reasonable time) และการส่งมอบทรัพย์สินที่เช่าซื้อนั้น ผู้ให้เช่าซื้อต้องเสียค่าใช้จ่ายด้วยตนเอง

(3.3) หน้าที่ให้ผู้เช่าซื้อสามารถครอบครองทรัพย์สินที่เช่าซื้อโดยสงบ

สัญญาเช่าซื้อเป็นเงื่อนไขการรับประกันโดยปริยายว่า ผู้ให้เช่าซื้อมีหน้าที่ให้ผู้เช่าซื้อสามารถครอบครองทรัพย์สินที่เช่าซื้อโดยสงบในระหว่างระยะเวลาที่เช่าซื้อ ซึ่งการรับประกันโดยปริยายนี้จะถูกทำลายลง ถ้าผู้เช่าซื้อถูกรบกวนการครอบครองโดยสงบโดยผู้ให้เช่าซื้อหรือโดยกฎหมายซึ่งเป็นผลจากการกระทำของบุคคลที่สาม

(3.4) หน้าที่ให้ผู้เช่าซื้อใช้ทรัพย์สินที่เช่าซื้อโดยปราศจากการรอนสิทธิจากบุคคลภายนอก

(3.5) หน้าที่ในการรับผิดชอบในความชำรุดบกพร่องของทรัพย์สินที่เช่าซื้อ

ผู้ให้เช่าซื้อมีหน้าที่ในการรับผิดชอบในความชำรุดบกพร่อง โดยไม่อาจทำสัญญาเพื่อยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดได้ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม ค.ศ.1977 (Unfair Contract Terms Act 1977) section 6 (2)(b)¹⁷ กำหนดไว้ในกรณีที่ทำสัญญากับผู้บริโภค ความรับผิดสำหรับการผิดหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ใน section 9 ,10, 11 ของพระราชบัญญัติว่าด้วยการส่งมอบสินค้า ค.ศ.1973 คือ

Section 9¹⁸ กำหนดให้ผู้ให้เช่าซื้อต้องรับผิดชอบหากทรัพย์สินที่เช่าซื้อนั้นไม่ตรงกับการบรรยายการส่งมอบหรือการเช่า โดยภายใต้สัญญาเช่าซื้อ หากทรัพย์สินที่เช่าซื้อถูกส่งมอบหรือถูกเช่า

¹⁷Unfair Contract terms Act 1977 Section 6 (2) “As against a person dealing as consumer, liability for breach of the obligation arising from—

(b) section 9 ,10, or 11 of the 1973 Act (the corresponding things in relation to hire-purchase)”

¹⁸ The Supply of goods Act 1973 section 9 “Bailing or hiring description

(1) Where under a hire-purchase agreement goods are bailed or (in Scotland) hired by description, there is an implied [term] that the goods will correspond with the description, and if under the agreement the goods are bailed or hired by reference to a sample as well as a description, it is not sufficient that the bulk of the goods corresponds with the sample if the goods do not also correspond with the description.

นั้นมีการบรรยายลักษณะของทรัพย์สินที่เช่าซื้อ ซึ่งการบรรยายลักษณะทรัพย์สินที่เช่าซื้อนั้นเป็นข้อตกลงโดยปริยายว่าทรัพย์สินที่เช่าซื้อนั้นต้องมีลักษณะเหมือนกับที่บรรยายไว้ และถ้าภายใต้สัญญาเช่าซื้อทรัพย์สินที่เช่าซื้อนั้นถูกส่งมอบหรือถูกเช่าโดยมีการอ้างอิงตัวอย่างและคำบรรยาย มันไม่เป็นการเพียงพอถ้าส่วนสำคัญของทรัพย์สินที่เช่าซื้อนั้นเหมือนตัวอย่าง แต่ทรัพย์สินที่เช่าซื้อนั้นไม่เป็นไปตามคำบรรยาย ทั้งนี้ ทรัพย์สินที่เช่าซื้อนั้นไม่ถูกปกป้องจากการส่งมอบให้เหมือนกับคำบรรยายด้วยเหตุผลเพียงว่า มีการเปิดเผยทรัพย์สินที่เช่าซื้อสำหรับการขาย การส่งมอบหรือการเช่า และทรัพย์สินที่เช่าซื้อนั้นได้ถูกเลือกโดยบุคคลผู้รับการส่งมอบหรือเช่า

Section 10¹⁹ ที่กำหนดให้ผู้ให้เช่าซื้อต้องรับผิดชอบหากทรัพย์สินที่เช่าซื้อนั้นไม่มีลักษณะตรงกับข้อตกลงที่ถือว่าเป็นข้อตกลงโดยปริยายในกรณีที่มีข้อตกลงโดยปริยายเกี่ยวกับคุณภาพหรือความเหมาะสม ดังนี้

(2) Goods shall not be prevented from being bailed or hired by description by reason only that, being exposed for sale, bailment or hire, they are selected by the person to whom they are bailed or hired.”

¹⁹ The Supply of Goods Act 1973 section 10 “Implied undertakings as to quality or fitness

(1) Except as provided by this section and section 11 below and subject to the provisions of any other enactment, including any enactment of the Parliament of Northern Ireland, or the Northern Ireland Assembly, there is no implied [term] as to the quality or fitness for any particular purpose of goods bailed or (in Scotland) hired under a hire-purchase agreement.

(2) Where the creditor bails or hires goods under a hire purchase agreement in the course of a business, there is an implied term that the goods supplied under the agreement are of satisfactory quality.

(2A) For the purposes of this Act, goods are of satisfactory quality if they meet the standard that a reasonable person would regard as satisfactory, taking account of any description of the goods, the price (if relevant) and all the other relevant circumstances.

(2B) For the purposes of this Act, the quality of goods includes their state and condition and the following (among others) are in appropriate cases aspects of the quality of goods—

(a) fitness for all the purposes for which goods of the kind in question are commonly supplied,

(b) appearance and finish,

(c) freedom from minor defects,)

(d) safety, and

(e) durability.

(2C) The term implied by subsection (2) above does not extend to any matter making the quality of goods unsatisfactory—

(a) which is specifically drawn to the attention of the person to whom the goods are bailed or hired before the agreement is made,

(b) where that person examines the goods before the agreement is made, which that examination ought to reveal, or

(c) where the goods are bailed or hired by reference to a sample, which would have been apparent on a reasonable examination of the sample.

(3) Where the creditor bails or hires goods under a hire-purchase agreement in the course of a business and the person to whom the goods are bailed or hired, expressly or by implication, makes known—

(a) to the creditor in the course of negotiations conducted by the creditor in relation to the making of the hire-purchase agreement, or

any particular purpose for which the goods are being bailed or hired, there is an implied [term] that the goods supplied under the agreement are reasonably fit for that purpose, whether or not that is a purpose for which such goods are commonly supplied, except where the circumstances show that the person to whom the goods are bailed or hired does not rely, or that it is unreasonable for him to rely, on the skill or judgment of the creditor...”

เมื่อผู้ให้เช่าซื้อส่งมอบทรัพย์สินที่เช่าซื้อภายใต้สัญญาเช่าซื้อในการกระทำทางธุรกิจ มีข้อตกลงโดยปริยายว่าทรัพย์สินที่เช่าซื้อนั้นถูกส่งมอบภายใต้สัญญานั้นมีคุณภาพเป็นที่น่าพอใจโดยทรัพย์สินที่เช่าซื้อที่มีคุณภาพเป็นที่น่าพอใจถ้าทรัพย์สินที่เช่าซื้อที่มีมาตรฐานในระดับที่วิญญูชนพอใจ โดยพิจารณาถึงคำบรรยายลักษณะ, ราคา(ถ้าเกี่ยวข้อง) และเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องแล้วแต่กรณี ได้แก่

1. ทรัพย์สินที่เช่าซื้อนั้นเหมาะสมสำหรับวัตถุประสงค์ในการส่งมอบโดยปกติ
2. ทรัพย์สินที่เช่าซื้อ มีรูปลักษณะและความสมบูรณ์
3. ทรัพย์สินที่เช่าซื้อนั้นปราศจากความชำรุดบกพร่องเล็กน้อย
4. ทรัพย์สินที่เช่าซื้อ มีความทนทาน
5. ทรัพย์สินที่เช่าซื้อ มีความปลอดภัย

ทั้งนี้ ข้อตกลงโดยปริยายดังกล่าวไม่ได้รวมถึงกรณีที่ก่อให้เกิดความไม่พอใจในคุณภาพทรัพย์สินที่เช่าซื้อ หากผู้ให้เช่าซื้อได้เตือนผู้เช่าซื้อไว้แล้วก่อนทำสัญญา หรือผู้เช่าซื้อได้ตรวจสอบสภาพของทรัพย์สินที่เช่าซื้อก่อนที่จะทำสัญญา หรือหากผู้ให้เช่าซื้อส่งมอบสินค้าภายใต้สัญญาเช่าซื้อในทางการประกอบธุรกิจและผู้เช่าซื้อได้รับรู้โดยชัดแจ้งหรือโดยปริยาย เป็นต้น

Section 11²⁰ กำหนดให้ผู้ให้เช่าซื้อต้องรับผิดชอบจากการที่สินค้านั้นไม่มีคุณภาพเหมือนกับสินค้าตัวอย่าง โดยผู้เช่าซื้อต้องมีโอกาสอันสมควรในการเปรียบเทียบสินค้ากับสินค้าตัวอย่างและสินค้านั้นต้องปราศจากความชำรุดบกพร่องที่ไม่ปรากฏจากการตรวจสอบสินค้าตัวอย่างอย่างเหมาะสม

(3.6) หน้าที่ส่งมอบทรัพย์สินที่เช่าซื้อให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของผู้เช่าซื้อ ในกรณีนี้เป็นกรณีที่ผู้เช่าซื้อแจ้งให้ผู้ให้เช่าซื้อทราบถึงจุดมุ่งหมายของตนโดยตรง หรือโดยปริยายว่าผู้เช่าซื้อต้องการทรัพย์สินที่เช่าซื้ออย่างไร ซึ่งในกรณีนี้เป็นกรณีที่ผู้เช่าซื้อไว้วางใจใน

²⁰ The Supply of Goods Act 1973 section 11 "Samples

(1) Where under a hire-purchase agreement goods are bailed or (in Scotland) hired by reference to a sample, there is an implied (term)—

(a) that the bulk will correspond with the sample in quality; and
that the person to whom the goods are bailed or hired will have a reasonable opportunity of comparing the bulk with the sample; and that the goods will be free from any defect, (making their quality unsatisfactory) which would not be apparent on reasonable examination of the sample."

ความสามารถและการตัดสินใจของผู้ให้เชื่อถือว่าผู้ให้เชื่อสามารถเลือกทรัพย์สินที่เชื่อซื้อที่สมประโยชน์ให้กับผู้เชื่อได้

(4) หน้าทีของผู้ให้เชื่อตามประกาศว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมในสัญญาผู้บริโภค ค.ศ.1999 (The Unfair Term in Consumer Contracts Regulation 1999)

ประกาศว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมในสัญญาผู้บริโภค ค.ศ.1999 (The Unfair Term in Consumer Contracts Regulation 1999) ได้กำหนดหน้าที่ของผู้ให้เชื่อในการจัดทำสัญญา โดยกำหนดให้ผู้ให้เชื่อต้องใช้ข้อสัญญาที่เขียนเป็นภาษาที่ชัดเจน และเป็นภาษาที่พอเข้าใจได้ นอกจากนี้ผู้ให้เชื่อยังมีหน้าที่ห้ามใช้ข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม (Unfair terms) ทั้งนี้ประกาศว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมในสัญญาผู้บริโภค ค.ศ.1999 section 5²¹ ได้ให้คำนิยามข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม ดังนี้

ข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม คือ

1. ข้อสัญญาที่ไม่ได้มีการเจรจาเป็นการเฉพาะระหว่างคู่สัญญาจะเป็นข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม ถ้าข้อสัญญานั้นขัดกับหลักสุจริต โดยข้อสัญญานี้เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้สิทธิและหน้าที่ของคู่สัญญาไม่เท่าเทียมกัน โดยเป็นการก่อให้เกิดผลร้ายแก่ผู้บริโภค
2. ข้อสัญญาที่ไม่มีการเจรจาระหว่างคู่สัญญา คือ ข้อสัญญาที่ถูกทำขึ้นล่วงหน้า และผู้บริโภคไม่มีส่วนในการจัดทำข้อที่เป็นสาระสำคัญของสัญญา

²¹ The Unfair Term in Consumer Contracts Regulation 1999 section 5

“Unfair Terms

(1) A contract term which has not been individually negotiated shall be regarded as unfair if, contrary to the requirement of good faith, it causes a significant imbalance in the parties' rights and obligations arising under the contract, to the detriment of the consumer.

(2) A term shall always be regarded as not having been individually negotiated where it has been drafted in advance and the consumer has therefore not been able to influence the substance of the term.

(3) Notwithstanding that a specific term or certain aspects of it in a contract has been individually negotiated, these Regulations shall apply to the rest of a contract if an overall assessment of it indicates that it is a pre-formulated standard contract.”

3. อย่างไรก็ตาม ข้อสัญญาที่เป็นการเฉพาะหรือในแง่แตกต่างๆ ของข้อสัญญาในสัญญาซึ่งไม่ได้มีการเจรจาหรือระหว่างคู่สัญญาก็อาจจะตกอยู่ภายใต้กฎหมายนี้ หากข้อสัญญาต่างๆ เหล่านี้เป็นข้อสัญญาสำเร็จรูป

ข้อสัญญาดังต่อไปนี้ ตามร่างท้ายประกาศว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมในสัญญาผู้บริโภค ค.ศ. 1999 (The Unfair Term in Consumer Contracts Regulation 1999) ตามร่างที่ 2 จัดว่าเป็นข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม²² ได้แก่

(a) ข้อสัญญาที่เป็นการจำกัดความรับผิดชอบในความตายของผู้บริโภคหรือความบาดเจ็บของบุคคลซึ่งเป็นผลมาจากการกระทำหรือการละเว้นกระทำการของผู้ขาย

(b) ข้อสัญญาซึ่งยกเว้นหรือจำกัดสิทธิทางกฎหมายของผู้บริโภคอย่างไม่เหมาะสมต่อผู้ขายหรือคู่สัญญาอื่นๆ ในการไม่ปฏิบัติตามสัญญาทั้งหมดหรือแต่บางส่วนหรือปฏิบัติตามสัญญาแต่ไม่พอเพียง รวมถึงทางเลือกในการชดเชยที่ผู้บริโภคสามารถเรียกจากผู้ขาย

(c) ข้อสัญญาที่ผู้ขายทำขึ้นเพื่อผูกพันผู้บริโภคที่เกี่ยวกับการให้บริการเป็นข้อสัญญาที่อยู่ภายใต้เงื่อนไขที่ผู้ขายกำหนดขึ้นตามอำเภอใจแต่ฝ่ายเดียว

(d) ข้อสัญญาที่อนุญาตให้ผู้ขายเก็บเงินที่ผู้บริโภคได้ชำระไปแล้ว หากในภายหลังผู้บริโภคตัดสินใจไม่ทำสัญญาหรือไม่ปฏิบัติตามสัญญาโดยไม่จัดให้ผู้บริโภคได้รับเงินชดเชยในจำนวนที่เทียบเท่ากันจากผู้ขายในกรณีที่ผู้ขายยกเลิกสัญญา

(e) ข้อสัญญาที่เรียกให้ผู้บริโภคจ่ายค่าเสียหายในจำนวนที่มากเกินไปเกินสัดส่วน ในกรณีที่ผู้บริโภคไม่ปฏิบัติตามสัญญาให้ครบถ้วน

(f) ข้อสัญญาที่ให้อำนาจผู้ขายในการสิ้นสุดสัญญานบนพื้นฐานของดุลพินิจโดยไม่จัดให้ผู้บริโภคสามารถเลิกสัญญาได้ด้วยอาศัยเหตุอย่างเดียวกัน หรืออนุญาตให้ผู้ขายเก็บค่าใช้จ่ายสำหรับการบริการที่ยังไม่ได้จัดให้ผู้บริโภคและผู้ขายเป็นฝ่ายเลิกสัญญาเอง

(g) ข้อสัญญาที่ให้ผู้ขายสามารถเลิกสัญญาในสัญญาที่ไม่มีกำหนดระยะเวลาแน่นอนได้โดยปราศจากคำบอกกล่าวที่เหมาะสม เว้นแต่เหตุแห่งการเลิกสัญญานั้นเป็นกรณีร้ายแรง

(h) ข้อสัญญาที่ขยายระยะเวลาในสัญญาที่มีกำหนดโดยทันที เมื่อผู้บริโภคไม่ประสงค์เช่นนั้นหรืออีกนัยหนึ่งเมื่อกำหนดเวลานั้นผู้บริโภคไม่ได้ประสงค์ที่จะขยายระยะเวลาตามสัญญา โดยไม่มีการบอกกล่าวล่วงหน้าและมีเหตุผลอันสมควร

²² โปรดดู ภาคผนวก ค

- (i) ข้อสัญญาที่มีผลผูกพันผู้บริโภคมโดยผู้บริโภคมไม่มีโอกาสที่แท้จริงในการทำ ความเข้าใจข้อสัญญานั้นก่อนตกลงทำสัญญา
- (j) ข้อสัญญาที่ให้ผู้ขายมีสิทธิในการเปลี่ยนแปลงข้อสัญญาได้โดยฝ่ายเดียวโดย ปราศจากเหตุผลที่กำหนดไว้โดยเฉพาะในสัญญา
- (k) ข้อสัญญาที่ให้ผู้ขายเปลี่ยนแปลงลักษณะสินค้าหรือบริการที่ต้องส่งมอบโดย ปราศจากเหตุผลอันสมควร
- (l) ข้อสัญญาที่จัดให้ราคาของสินค้าถูกกำหนดในเวลาส่งมอบหรืออนุญาตให้ ผู้ขายหรือผู้ให้บริการเพิ่มราคาสินค้าหรือบริการโดยปราศจากการให้สิทธิผู้บริโภคมในการปฏิเสธ สัญญาถ้าราคาสุดท้ายนั้นสูงกว่าราคาที่ตกลงไว้ในขณะทำสัญญามาก
- (m) ข้อสัญญาที่ให้สิทธิผู้ขายในการกำหนดว่าสินค้าหรือบริการสอดคล้องกับ สัญญาหรือไม่ หรือข้อสัญญาที่ให้ผู้ขายมีสิทธิในการตีความข้อสัญญา
- (n) ข้อสัญญาที่จำกัดหน้าที่ของผู้ขายในความรับผิดชอบในการกระทำของตัวแทนหรือ รับผิดชอบภายใต้ความยินยอมในรูปแบบเฉพาะ
- (o) ข้อสัญญาที่บังคับให้ผู้บริโภคมต้องปฏิบัติตามชำระหนี้ให้ครบถ้วนหากแต่ผู้ขาย ไม่ปฏิบัติตามชำระหนี้ในส่วนของตน
- (p) ข้อสัญญาที่ให้สิทธิผู้ขายโอนสิทธิและหน้าที่ตามสัญญา ซึ่งมีผลเป็นการลด การรับประกันสำหรับผู้บริโภคมโดยปราศจากการตกลงเป็นหนังสือกับผู้บริโภคมในภายหลัง
- (q) ข้อสัญญาที่เป็นการจำกัดหรือขัดขวางการใช้สิทธิของผู้บริโภคมตามกฎหมาย หรือการกระทำที่เป็นมาตรการแก้ไขในทางกฎหมาย โดยเฉพาะการเรียกร้องให้ผู้บริโภคมนำข้อ พินาศเข้าสู่กระบวนการอนุญาตตุลาการ การจำกัดอย่างไม่เหมาะสมในเรื่องพยานหลักฐานที่มี คุณค่าต่อผู้บริโภคมหรือกำหนดให้ผู้บริโภคมมีหน้าที่นำสืบซึ่งตามกฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของ ผู้ขาย

1.3 ความสิ้นสุดของสัญญา

สัญญาเช่าซื้ออาจสิ้นสุดได้ในกรณีดังต่อไปนี้

1.3.1 ผู้เช่าซื้อบอกเลิกสัญญา (Cancellation)

ผู้เช่าซื้ออาจบอกเลิกสัญญาเช่าซื้อได้หลังจากที่ผู้เช่าซื้อได้รับทราบข้อสัญญาและ ได้รับมอบทรัพย์สินที่เช่าซื้อแล้ว ซึ่งการบอกเลิกสัญญานี้เป็นระยะเวลาสั้นๆ ที่กฎหมายกำหนดไว้ กล่าวคือ ผู้เช่าซื้อจะต้องส่งคำบอกกล่าวในเวลาใดๆ ก็ได้นับแต่ผู้เช่าซื้อได้ลงลายมือชื่อในสัญญา

แต่อย่างไรก็ตามผู้เช่าซื้อต้องส่งคำบอกกล่าวเพื่อบอกเลิกสัญญาภายใน 5 วันนับจากวันที่ได้รับสำเนาสัญญาเช่าซื้อฉบับที่สอง(ที่ได้ส่งให้ผู้เช่าซื้อภายในเจ็ดวันนับจากวันทำสัญญา)หรือภายใน 5 นับแต่วันได้รับคำบอกกล่าวที่แจ้งสิทธิในการบอกเลิกสัญญา(section 68) ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้เช่าซื้อตัดสินใจอีกทีหนึ่งภายหลังจากที่ผู้เช่าซื้อได้รับทราบข้อสัญญาแล้วว่าผู้เช่าซื้อจะยังคงตั้งใจที่จะผูกพันตนตามสัญญาต่อไปหรือไม่ และหากผู้เช่าซื้อไม่พอใจข้อกำหนดในสัญญาและไม่ต้องการที่จะผูกพันตามสัญญาแล้วนั้น ในกรณีนี้ผู้เช่าซื้อก็มีสิทธิที่จะบอกเลิกสัญญาและไม่ผูกพันตนตามข้อกำหนดของสัญญาได้ โดยกระทำการตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายและภายในระยะเวลาที่กำหนด ดังนี้

ผู้เช่าซื้อที่มีสิทธิที่จะบอกเลิกสัญญาเช่าซื้อ (Cancellation Agreement) ได้โดยส่งคำบอกกล่าวบอกเลิกสัญญา(a notice of cancellation²³) ให้กับเจ้าหนี้หรือเจ้าของหรือตัวแทนของเจ้าหนี้หรือเจ้าของหรือบุคคลที่ระบุไว้ในคำบอกกล่าวแจ้งสิทธิในการบอกเลิกสัญญา(section 69(1)²⁴)ซึ่งคำบอกกล่าวบอกเลิกสัญญานี้ต้องประกอบไปด้วยการบอกเลิกสัญญาเช่าซื้อและสัญญาที่เกี่ยวข้องและการถอนคำเสนอของผู้เช่าซื้อในการที่จะเข้าทำสัญญา ทั้งนี้ ผู้เช่าซื้อจะต้องส่งคำบอกกล่าวในเวลาใด ๆ ก็ได้นับแต่ผู้เช่าซื้อได้ลงลายมือชื่อในสัญญาแต่อย่างไรก็ตามผู้เช่าซื้อต้องส่งคำบอกกล่าวเพื่อบอกเลิกสัญญาภายใน 5 วันนับจากวันที่ได้รับสำเนาสัญญาเช่าซื้อฉบับที่สอง(ที่ได้ส่งให้ผู้เช่าซื้อภายในเจ็ดวันนับจากวันทำสัญญา)หรือภายใน 5 นับแต่วันได้รับคำบอก

²³Consumer Credit Act 1974 section 69(1) “ A notice (a notice of cancellation) which indicates the intention of the debtor or hirer to withdraw from the agreement, the notice shall operate

(i) to cancel the agreement, and any linked transaction, and
(ii) to withdraw any offer by the debtor or hirer, or his relative, to enter into a linked transaction.”

²⁴Consumer Credit Act 1974 section 69 “Notice of cancellation

(1) If within the period specified in section 68 the debtor or hirer under a cancellable agreement serves on—

(a) the creditor or owner, or
(b) the person specified in the notice under section 64(1), or
(c) a person who is the agent of the creditor or owner,”

กล่าวที่แจ้งสิทธิในการบอกเลิกสัญญา (ที่ได้ส่งให้ผู้เช่าซื้อภายในเจ็ดวันนับแต่วันทำสัญญา ในกรณีที่ผู้ให้เช่าซื้อไม่ต้องส่งสำเนาสัญญาฉบับที่สอง) (section 68²⁵)

ผลของการบอกเลิกสัญญา

ผลของการบอกเลิกสัญญาของผู้เช่าซื้อภายหลังลงลายมือชื่อในสัญญา การบอกเลิกสัญญาจะมีผลในทางกฎหมายแบ่งได้เป็นกรณีดังต่อไปนี้

(1) การลงลายมือชื่อในร่างสัญญาของผู้เช่าซื้อที่ถือว่าเป็นคำเสนอและคำเสนอของผู้เช่าซื้อยังไม่ถูกสนองรับ ในกรณีนี้สัญญายังไม่เกิดขึ้น ดังนั้นการบอกเลิกสัญญาของผู้เช่าซื้อในกรณีนี้จึงถือเสมือนเป็นการบอกถอนคำเสนอ

(2) ในกรณีสัญญาเกิดขึ้นแล้วและผู้เช่าซื้อได้บอกเลิกสัญญา ซึ่งการบอกเลิกสัญญาดังกล่าวนั้นมีผลเสมือนกับว่าไม่เคยมีการทำสัญญากันมาก่อน แต่อย่างไรก็ตามผลของการบอกเลิกสัญญาส่งผลให้ผู้เช่าซื้อและผู้ให้เช่าซื้อมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(2.1) หน้าที่ของผู้เช่าซื้อ

(2.1.1) ผู้เช่าซื้อ มีหน้าที่รักษาทรัพย์ที่เช่าซื้อในระดับวิญญูชนในช่วงเวลาที่ยังไม่ได้ส่งมอบทรัพย์คืนให้กับผู้ให้เช่าซื้อ (ยกเว้นทรัพย์ที่เช่าซื้อนั้นเป็นทรัพย์ที่สูญเสียบ่อย)

(2.1.2) ผู้เช่าซื้อ มีหน้าที่ส่งมอบทรัพย์ที่เช่าซื้อคืนให้กับผู้ให้เช่าซื้อโดยเสียค่าใช้จ่ายด้วยตนเอง (ยกเว้นทรัพย์ที่เช่าซื้อนั้นเป็นทรัพย์ที่สูญเสียบ่อย)

(2.1.3) ผู้เช่าซื้อต้องจ่ายค่าใช้ทรัพย์ที่เช่าซื้อ

(2.2) หน้าที่ของผู้ให้เช่าซื้อ

(2.2.1) ผู้ให้เช่าซื้อ มีหน้าที่ต้องคืนค่าเช่าซื้อที่ผู้เช่าซื้อได้จ่ายไปแล้ว และในระหว่างที่ผู้ให้เช่าซื้อ ยังไม่ได้คืนเงินค่าเช่าซื้อนั้น ผู้เช่าซื้อ มีสิทธิยึดหน่วงทรัพย์ที่เช่าซื้อจนกว่าผู้ให้เช่าซื้อจะคืนค่าเช่าซื้อได้

อย่างไรก็ตาม การบอกเลิกสัญญาแม้จะเป็นการบอกเลิกสัญญาภายหลังจากสัญญาเกิดขึ้นแล้วนั้น การบอกเลิกสัญญานั้นก็ไม่ได้เป็นกรณีเดียวกับกรณีการเลิกสัญญาของผู้เช่าซื้อแต่ฝ่ายเดียวตามที่กำหนดไว้ใน section 99 ทั้งนี้เพราะ หากเป็นกรณีที่ผู้เช่าซื้อบอกเลิก

²⁵ Consumer Credit Act 1974 section 68 “Cooling-off Period

The debtor or hirer may serve notice of cancellation of a cancellable agreement between his signing of the unexecuted agreement and—

(a) the end of the fifth day following the day on which he receive a copy under section 63(2) or a notice under 64(1)(b)...

สัญญาแต่ฝ่ายเดียวแล้ว ผู้เช่าซื้อย่อมต้องมีความรับผิดชอบตามที่กำหนดไว้ใน section 100 ดังจะได้กล่าวต่อไปในเรื่องความสิ้นสุดของสัญญา เพราะผู้เช่าซื้อบอกเลิกสัญญา

1.3.2 ผู้เช่าซื้อบอกเลิกสัญญา

พระราชบัญญัติการให้สินเชื่อแก่ผู้บริโภค ค.ศ.1974 (Consumer Credit Act 1974) ให้ผู้เช่าซื้อที่มีสิทธิบอกเลิกสัญญาเช่าซื้อในเวลาใดก็ได้ก่อนระยะเวลาชำระค่าเช่าซื้อจะสิ้นสุดลง โดยส่งคำบอกกล่าวเลิกสัญญาไปยังบุคคลผู้มีสิทธิหรือมีอำนาจในการรับชำระค่าเช่าซื้อตามสัญญา ทั้งนี้ การบอกเลิกสัญญานั้นไม่กระทบต่อความรับผิดใด ๆ ที่เกิดขึ้นก่อนสัญญาสิ้นสุด (section 99²⁶)

ผลของการที่ผู้เช่าซื้อบอกเลิกสัญญาเช่าซื้อ

ในกรณีที่ผู้เช่าซื้อบอกเลิกสัญญาเช่าซื้อก่อนจ่ายเงินค่าเช่าซื้องวดสุดท้ายนั้นตาม section 99 ผู้เช่าซื้อย่อมมีหน้าที่และความรับผิดจากการบอกเลิกสัญญาตามที่กำหนดไว้ใน section 100²⁷ ซึ่งกำหนดให้ ผู้เช่าซื้อมีความรับผิดจากการบอกเลิกสัญญาเช่าซื้อ ดังนี้

²⁶Consumer Credit Act 1974 section 99 “Right to terminate hire-purchase agreements

(1) At any time before the final payment by the debtor under a regulated hire-purchase, the debtor shall be entitled to terminated the agreement by giving notice to any person entitled or authorised to receive the sums payable under the agreement.

(2) Termination of an agreement under subsection 1 does not affect any liability under the agreement which has accrued before the termination.”

²⁷ Consumer Credit Act 1974 section 100 “liability of debtor on termination of hire-purchase agreement

(1) Where a regulated hire-purchase is terminated under section 99 the debtor shall be liable, unless the agreement provides for a smaller payment, or does not provide for any payment, to pay the creditor the amount (if any) by which one-half of the total price exceeds the aggregate of the sums paid and the sums due in respect of the total price immediately before the termination.

(4) If the debtor has contravened an obligation to take reasonable care of the goods or land, the amount arrived at under subsection (1) shall be increased by sum required to recompense the creditor for that contravention.

(1) เมื่อสัญญาเช่าซื้อสิ้นสุดตามที่กำหนดใน section 99 ผู้เช่าซื้อที่มีความรับผิดชอบที่จะต้องจ่ายครึ่งหนึ่งของจำนวนเงินทั้งหมดที่เกินกว่าผลรวมของจำนวนเงินค่าเช่าซื้อที่จ่ายไปแล้ว และจำนวนเงินค่าเช่าซื้อที่ถึงกำหนดชำระก่อนสัญญาสิ้นสุด เว้นแต่ในสัญญากำหนดให้ผู้เช่าซื้อต้องจ่ายเงินจำนวนน้อยกว่าหรือสัญญาไม่ได้กำหนดให้ผู้เช่าซื้อต้องจ่ายเงินใด ๆ ในกรณีที่ผู้เช่าซื้อบอกเลิกสัญญา

(4) ถ้าลูกหนี้ฝ่าฝืนหน้าที่ในการดูแลทรัพย์สินที่เช่าซื้อดังเช่นวิญญูชนแล้ว ผู้เช่าซื้อต้องรับผิดชอบมากกว่าที่ระบุในข้อ 1 โดยถือว่าเป็นค่าเสียหายเนื่องมาจากการฝ่าฝืนหน้าที่นั้น

(5) ในกรณีที่ผู้เช่าซื้อยังคงครอบครองทรัพย์สินที่เช่าซื้ออยู่โดยไม่มีสิทธิ ศาลจะสั่งให้ผู้เช่าซื้อส่งมอบทรัพย์สินที่เช่าซื้อแก่ผู้ให้เช่าซื้อโดยที่ผู้เช่าซื้อไม่มีสิทธิที่เลือกที่จะจ่ายเงินตามมูลค่าของทรัพย์สินที่เช่าซื้อ เว้นแต่ผู้เช่าซื้อจะพิสูจน์ให้เป็นที่พอใจแก่ศาลว่าผู้เช่าซื้อไม่ต้องส่งมอบทรัพย์สินที่เช่าซื้อให้กับผู้ให้เช่าซื้อ

นอกจากนี้ หากมีข้อสัญญาที่กำหนดให้ผู้เช่าซื้อที่มีความรับผิดชอบเกินกว่าที่กำหนดไว้ใน section 100 แล้ว ข้อสัญญานั้นย่อมเป็นโมฆะ(section 173 (1),(2)²⁸)

1.3.3 ผู้ให้เช่าซื้อบอกเลิกสัญญา

(5) Where the debtor, on the termination of the agreement, wrongfully retains possession of goods to which the agreement relates, then court, unless it is satisfied that having regard to the circumstances it would not be just to do so, shall order the goods to be delivered to the creditor without giving the debtor an option to pay the value of the goods.”

²⁸Consumer Credit Act 1974 section 173 “Contracting-out forbidden

(1) A Term contained in a regulated agreement or linked transaction, or in any other agreement relating to an actual or prospective regulated agreement or linked transaction, is void, if, and to the extent that, it is inconsistent with the provision for the protection of the debtor or hirer or his relative or any surety contained in this Act or in any regulation made under this Act.

(2) Where a provision specified the duty or liability of the debtor or hirer or his relative or any surety in certain circumstances, a term is inconsistent with that provision if it purports to impose, directly or indirectly, an additional duty or liability on him in those circumstances.”

ผู้ให้เช่าอาจบอกเลิกสัญญาในกรณีที่ผู้เช่าซื้อผิดสัญญาได้ โดยทั่วไปแล้วการผิดสัญญาของผู้เช่าซื้อนั้นไม่เป็นเหตุให้ผู้ให้เช่าสามารถเลิกสัญญาได้ เว้นแต่ในกรณีดังต่อไปนี้

(1) การกระทำของผู้เช่าซื้อเป็นปฏิกิริยาต่อสัญญาเช่าซื้อ เช่น ผู้เช่าซื้อนำทรัพย์สินที่เช่าซื้อไปขายให้กับบุคคลอื่น เป็นต้น

(2) การผิดสัญญาซึ่งตามปกติผู้ให้เช่าจะเลิกสัญญาไม่ได้ แต่ในสัญญากำหนดให้ผู้ให้เช่าสามารถเลิกสัญญาได้ เช่น ในกรณีที่ลูกหนี้ไม่ดูแลรักษาทรัพย์สินที่เช่าซื้อในระดับวิญญูชน หรือในกรณีที่ผู้เช่าซื้อค้างชำระค่าเช่าซื้อ เป็นต้น

(3) ผู้เช่าซื้อผิดเงื่อนไขในสัญญาซึ่งการผิดเงื่อนไขในสัญญานี้ เป็นกรณีที่สัญญาได้กำหนดให้เงื่อนไขเป็นส่วนสำคัญของสัญญา เช่น ในกรณีที่สัญญากำหนดให้กำหนดเวลาในการชำระค่าเช่าซื้อเป็นส่วนสำคัญของสัญญา และหากว่าผู้เช่าซื้อชำระค่าเช่าซื้อล่าช้าผู้ให้เช่าสามารถเลิกสัญญาได้ เป็นต้น

วิธีการบอกเลิกสัญญาของผู้ให้เช่าต้องเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการให้สินเชื่อแก่ผู้บริโภค ค.ศ.1974 (Consumer Credit Act 1974) section 87 – section 89 ทั้งนี้ผู้ให้เช่าจะบอกเลิกสัญญาโดยทันทีไม่ได้

ในกรณีที่ผู้เช่าซื้อผิดสัญญาซึ่งเป็นเหตุในการเลิกสัญญาและผู้ให้เช่าต้องการเลิกสัญญา ผู้ให้เช่าต้องส่งคำบอกกล่าวการผิดสัญญา (a default notice) ให้กับผู้เช่าซื้อไม่น้อยกว่าเจ็ดวันก่อนผู้ให้เช่าบอกเลิกสัญญา ตามที่กำหนดไว้ใน section 87(1)(a)²⁹ ซึ่งกำหนดไว้ดังนี้

Section 87 ความจำเป็นของคำบอกกล่าวการผิดสัญญา

(1) การส่งคำบอกกล่าวการผิดสัญญาให้กับลูกหนี้หรือผู้เช่านั้นมีความจำเป็นก่อนที่เจ้าหนี้หรือเจ้าของจะมีสิทธิจากการผิดสัญญาของลูกหนี้หรือผู้เช่า

(a) เลิกสัญญา

²⁹ Consumer Credit Act 1974 section 87 “Need for default notice

(1) Service of a notice on the debtor or hirer in accordance with section 88 (a “default notice”) is necessary before the creditor or owner can become entitle, by reason of any breach by the debtor or hirer of a regulated agreement,--

(a) to terminate the agreement,”

ดังนั้นจาก section 87 ก่อนที่ผู้ให้สินเชื่อจะเลิกสัญญา ผู้ให้สินเชื่อต้องส่งคำบอกกล่าวการผิดสัญญาให้กับผู้เช่าซื้อซึ่งคำบอกกล่าวการผิดสัญญานั้นต้องมีเนื้อหาตามที่กำหนดไว้ใน section 88 (1) ดังนี้

Section 88 (1)³⁰ คำบอกกล่าวการผิดสัญญาต้องมีรูปแบบตามที่กำหนดไว้

(a) ผู้เช่าซื้อผิดสัญญาเรื่องอะไร

(b) ถ้าการผิดสัญญาสามารถแก้ไขได้ การกระทำอะไรที่เป็นการแก้ไขการผิดสัญญา และต้องกระทำการแก้ไขก่อนวันที่กำหนดในคำบอกกล่าว

(c) ถ้าการผิดสัญญานั้นไม่สามารถแก้ไขได้ คำบอกกล่าวต้องระบุจำนวนค่าเสียหายจากการผิดสัญญา และต้องระบุว่าต้องจ่ายก่อนวันที่เท่าไร

วันที่กำหนดให้ผู้เช่าซื้อต้องแก้ไขการผิดสัญญาหรือให้จ่ายค่าเสียหายก่อนวันที่กำหนดไว้นั้นต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดวันหลังจากวันที่ลงในคำบอกกล่าวการผิดสัญญา และในระหว่างระยะเวลานี้ผู้ให้สินเชื่อไม่สามารถเลิกสัญญาได้ หรือในกรณีที่ไม่ได้ระบุวันที่กำหนดให้ผู้เช่าซื้อต้องแก้ไขการผิดสัญญาหรือจ่ายค่าเสียหายก่อนวันที่กำหนดไว้ ผู้ให้สินเชื่อไม่สามารถเลิกสัญญาได้ ก่อนระยะเวลาเจ็ดวันจะผ่านไป (section 88 (2)³¹)

³⁰ Consumer Credit Act 1974) section 88(1) “The default notice must be in prescribe form and specify—

(a) the nature of the alleged breach;

(b) if the breach is capable of remedy, what action is required to remedy it and the date before which that action is to be taken;

(c) if the breach is not capable of remedy, the sum (if any) required to be paid as compensation for the breach, and the date before which it is to be paid.”

³¹ Consumer Credit Act 1974 section 88(2) “A date specified under subsection (1) must not be less than seven days after the date of service of the default notice, and the creditor or owner shall not take action such as is mention in section 87(1) before the date so specified or (if no require is made under subsection (1)) before those seven days have elapsed.”

นอกจากนี้ผู้ให้เช่าซื้อยังต้องระบุผลของการไม่ทำตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในคำบอกกล่าวการผิดสัญญาอีกด้วย (section 88 (4)³²)

ทั้งนี้ ถ้าก่อนจะครบกำหนดระยะเวลาที่ระบุไว้ในคำบอกกล่าวการผิดสัญญา ผู้ให้เช่าซื้อได้แก้ไขการผิดสัญญาหรือจ่ายค่าเสียหายแล้ว ให้ถือว่า การผิดสัญญาไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน (section 89³³)

2 กฎหมายที่เกี่ยวกับการเช่าซื้อในประเทศนิวซีแลนด์

2.1 การควบคุมการเช่าซื้อตามกฎหมายประเทศนิวซีแลนด์

ประเทศนิวซีแลนด์ได้มีการออกกฎหมายที่เข้ามาควบคุมเกี่ยวกับการให้สินเชื่อแก่ผู้บริโภคมาโดยเฉพาะในเรื่องการเช่าซื้ออันได้แก่ พระราชบัญญัติการเช่าซื้อ ค.ศ.1971 (Hire Purchase Act 1971) และพระราชบัญญัติสัญญาสินเชื่อ ค.ศ.1981 (Credit Contracts Act 1981) ซึ่งในปัจจุบันกฎหมายทั้งสองตัวนี้ได้ถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัติสัญญาสินเชื่อและการให้สินเชื่อแก่ผู้บริโภค ค.ศ.2003 (Credit Contracts and Consumer Finance Act 2003) ซึ่งมีผลบังคับมาตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน ค.ศ.2005

พระราชบัญญัติสัญญาสินเชื่อและการให้สินเชื่อแก่ผู้บริโภค ค.ศ.2003 (Credit Contracts and Consumer Finance Act 2003) เป็นกฎหมายที่วางกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่นำไปใช้บังคับกับสัญญาสินเชื่อ สัญญาเช่าซื้อที่ทำกับผู้บริโภค และสัญญาขายฝากที่ดิน โดยพระราชบัญญัตินี้ได้กล่าวได้ออกมาโดยมีวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- (1) เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของผู้บริโภคในเรื่องเกี่ยวกับการให้สินเชื่อแก่ผู้บริโภค การให้เช่าซื้อแก่ผู้บริโภค และการขายฝากที่ดิน
- (2) เพื่อจัดให้มีการเปิดเผยข้อมูลที่เพียงพอแก่ผู้บริโภคในเรื่องที่เกี่ยวกับการให้สินเชื่อแก่ผู้บริโภคและการให้เช่าซื้อแก่ผู้บริโภค ดังนี้

³² Consumer Credit Act 1974 section 88 (4) "The default notice must contain information in the prescribed terms about the consequences of failure to comply with it."

³³ Consumer Credit Act 1974 section 89 "If before the date specified for that purpose in the default notice, the debtor or hirer takes the action specified under section 88(1)(b) or (c) the breach shall be treated as not having occurred"

(2.1) จัดให้ผู้บริโภคเข้าใจความแตกต่างระหว่างสัญญาสินเชื่อและสัญญาเช่าซื้อแก่ผู้บริโภค

(2.2) จัดให้ผู้บริโภคสามารถทราบข้อสัญญาที่เกี่ยวกับสัญญาการให้สินเชื่อแก่ผู้บริโภคหรือสัญญาเช่าซื้อแก่ผู้บริภคก่อนที่ผู้บริโภคจะผูกพันตามข้อสัญญานั้น

(2.3) จัดให้ผู้บริโภคทราบถึงวิธีการปฏิบัติตามสัญญาสินเชื่อแก่ผู้บริโภคหรือสัญญาเช่าซื้อแก่ผู้บริโภค

(3) จัดให้มีกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวกับดอกเบี้ย ค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องสัญญาการให้สินเชื่อแก่ผู้บริโภค

(4) เพื่อให้ผู้บริโภคสามารถเปลี่ยนแปลงข้อสัญญาในสัญญาการให้สินเชื่อแก่ผู้บริโภคได้อย่างสมเหตุสมผลบนฐานของการเกิดเหตุยากลำบากในการชำระหนี้อันไม่อาจคาดเห็นได้ล่วงหน้า (unforeseen hardship)

(5) เป็นการปกป้องผู้บริโภคจากการถูกเอาเปรียบจากการทำสัญญาสินเชื่อ สัญญาเช่าซื้อ และสัญญาขายฝาก ซึ่งเป็นการกระทำของผู้ให้สินเชื่อ ผู้ให้เช่าซื้อ และผู้ซื้อฝาก

ทั้งนี้ในการบังคับการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติสัญญาสินเชื่อและการให้สินเชื่อแก่ผู้บริโภค ค.ศ.2003 (Credit Contracts and Consumer Finance Act 2003) นี้ เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการพาณิชย์ (Commerce Commission) ซึ่งมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) มีหน้าที่ในการให้ข้อมูลที่เหมาะสมสำหรับแนวทางในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติสัญญาสินเชื่อและการให้สินเชื่อแก่ผู้บริโภค ค.ศ.2003 (Credit Contracts and Consumer Finance Act 2003) แก่ผู้บริโภค ผู้ให้สินเชื่อ ผู้ให้เช่าซื้อ ผู้รับอื่น หรือนบุคคลอื่นใดที่เกี่ยวข้องตามพระราชบัญญัตินี้

(2) มีหน้าที่ในการเตือนผู้ประกอบการธุรกิจในการให้สินเชื่อ การให้เช่าซื้อแก่ผู้บริโภค และการซื้อฝาก

(3) มีอำนาจฟ้องร้องผู้ให้สินเชื่อ ผู้ให้เช่าซื้อ ผู้ซื้อฝาก ในกรณีที่ไม่ปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้เป็นคดีอาญา

(4) มีอำนาจดำเนินกระบวนการพิจารณาความแพ่งแทนผู้บริโภค

(5) มีสิทธิที่จะรับทราบการดำเนินการกระบวนการพิจารณาใดโดยคู่สัญญาภายใต้พระราชบัญญัติสัญญาสินเชื่อและการให้สินเชื่อแก่ผู้บริโภค ค.ศ.2003 (Credit Contract and Consumer Finance Act 2003)

(6) มีอำนาจที่จะค้นหาและยึดพยานหลักฐานต่างๆ ได้

(7) มีอำนาจที่จะเรียกดูข้อมูลหรือเอกสารต่างๆที่เป็นพยานหลักฐานได้

(8) มีอำนาจในการเรียกร้องและเก็บพยานหลักฐานต่างๆ

แต่อย่างไรก็ตามคณะกรรมการการพาณิชย์ไม่ได้มีหน้าที่ในการดำเนินคดีแทนผู้บริโภค ผู้บริโภคสามารถดำเนินคดีทางแพ่งได้ด้วยตนเองสำหรับการไม่ทำตามพระราชบัญญัติสัญญาสินเชื่อและการให้สินเชื่อแก่ผู้บริโภค ค.ศ.2003 (Credit Contract and Consumer Finance Act 2003)

ทั้งนี้ในการศึกษาการเช่าซื้อโดยเฉพาะการทำสัญญาเช่าซื้อกับผู้บริโภคของประเทศนิวซีแลนด์นี้ ผู้เขียนได้ทำการศึกษากฎหมายที่เข้ามาคุ้มครองสิทธิต่างๆ ของผู้บริโภคในสัญญาเช่าซื้อ อันได้แก่ พระราชบัญญัติสัญญาสินเชื่อและการให้สินเชื่อแก่ผู้บริโภค ค.ศ.2003 (Credit Contract and Consumer Finance Act 2003) ประกอบกับพระราชบัญญัติการรับประกันแก่ผู้บริโภค ค.ศ.1993 (Consumer Guarantees Act 1993) เป็นต้น

ทั้งนี้ พระราชบัญญัติสัญญาสินเชื่อและการให้สินเชื่อแก่ผู้บริโภค ค.ศ.2003 ได้ให้คำนิยามของการทำสัญญาเช่าซื้อกับผู้บริโภคไว้ใน section 60³⁴ ดังนี้

³⁴Credit Contract and Consumer Finance Act 2003 section 60 “Consumer lease

(1) For the purpose of this Act, a lease is a consumer lease if –

(a) the lessee is a nature person; and

(b) the lessee is enters into the lease primarily for personal, domestic, or household purposes; and

(c) when the lease is entered into, the lessor, or one of the lessors, carries on the business of leasing goods (whether or not the business is the lessor’s only business or the lessor’s principal business), or makes a practice of leasing goods in the course of business carried on by the lessor’ and

(d) when the lease is entered into, 1 or more of the following of the following applies:

(i) the term of the lease is for 1 year or more:

(ii) the lessee has an option to purchase the goods.”

“สัญญาเช่าซื้อผู้บริโภค

(1) สำหรับวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัตินี้ การเช่าซื้อจะเป็นการเช่าซื้อกับผู้บริโภค ถ้า

(a) ผู้เช่าซื้อเป็นบุคคลธรรมดา และ

(b) ผู้เช่าซื้อเข้าทำสัญญาเช่าซื้อโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือประโยชน์ของครอบครัว และ

(c) ขณะทำสัญญาเช่าซื้อ ผู้ให้เช่าซื้อเป็นผู้ประกอบธุรกิจโดยมีวัตถุประสงค์ในด้านการให้เช่าซื้อสินค้า

(d) เมื่อสัญญาเช่าซื้อถูกทำขึ้น ในสัญญาเช่าซื้อต้องขอสัญญาดังนี้ อย่างน้อย 1 ข้อ คือ

(i) สัญญาเช่าซื้อต้องมีระยะเวลา 1 ปี หรือมากกว่านั้น

(ii) ผู้เช่าซื้อต้องมีสิทธิเลือกซื้อทรัพย์สินที่เช่าซื้อ”

แต่อย่างไรก็ตามสัญญาเช่าซื้อจะไม่ใช้สัญญาเช่าซื้อผู้บริโภคหากผู้เช่าซื้อได้ประกาศเจตนาก่อนทำสัญญาตาม พระราชบัญญัติสัญญาสินเชื่และการให้สินเชื่อแก่ผู้บริโภค ค.ศ. 2003 section 62³⁵ “การประกาศที่เกี่ยวข้องกับสัญญาเช่าซื้อผู้บริโภค”

(1) การเช่าซื้อจะไม่ใช้การเช่าซื้อกับผู้บริโภคหากผู้เช่าซื้อได้ประกาศไว้ก่อนเข้าทำสัญญาเช่าซื้อว่าการเช่าซื้อนั้นเป็นไปเพื่อประโยชน์ในทางธุรกิจ

³⁵Credit Contract and Consumer Finance Act 2003 section 62 ““Declaration concerning consumer lease

(1) A lease is not a consumer lease if the lessee makes a declaration before entering onto the lease that the goods are hired primarily for business purposes.

(2) Subsection 1 does not apply if the lessor, or the person who obtain the declaration, knew or had reason to believe, at the time the declaration was made that the goods were in fact hired primarily for personal, domestic, or household purposes.

(3) A declaration is effective only if the declaration is in a separate written document and the lessee confirms that he or she has read and understood the declaration.”

(2) ข้อ 1 จะไม่ถูกนำมาใช้ หากว่าผู้เช่าหรือบุคคลผู้ได้รับคำประกาศนั้นรู้หรือมีเหตุให้เชื่อในเวลาที่ผู้เช่าซื้อประกาศเจตนาขึ้นว่า จริงๆ แล้วทรัพย์สินที่เช่าซื้อถูกเช่าเพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือประโยชน์ในครอบครัว

(3) คำประกาศจะมีผลหากว่าคำประกาศนั้นได้ทำเป็นเอกสารที่เป็นลายลักษณ์อักษรแยกต่างหาก และผู้เช่าซื้อยืนยันว่าผู้เช่าซื้อได้อ่านและเข้าใจในคำประกาศนั้น

2.2 สิทธิและหน้าที่ของคู่สัญญา

โดยหลักแล้วสิทธิและหน้าที่ของคู่สัญญาย่อมเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในสัญญาตามหลักเสรีภาพในการแสดงเจตนา แต่อย่างไรก็ตามสัญญาเช่าซื้อที่ผู้ประกอบการธุรกิจทำกับผู้บริโภค นั้น ประเทศนิวซีแลนด์ได้มีกฎหมายลายลักษณ์อักษรที่เข้ามาควบคุมสิทธิและหน้าที่ของคู่สัญญาไว้โดยเฉพาะซึ่งคู่สัญญาจะตกลงให้แตกต่างไปจากที่กฎหมายกำหนดมิได้ ซึ่งกฎหมายลายลักษณ์อักษรที่เข้ามาควบคุมนั้น ได้แก่ พระราชบัญญัติสัญญาสินเชื่อและการให้สินเชื่อแก่ผู้บริโภค ค.ศ.2003 (Credit Contract and Consumer Finance Act 2003) พระราชบัญญัติการค้าที่เป็นธรรม ค.ศ.1986 (Fair Trading Act 1986) ที่เข้ามาควบคุมมิให้ผู้ให้เช่าซื้อทำสัญญาที่เป็นการหลอกลวง หลอกลวง หรือเป็นการทำให้ผู้เช่าซื้อสำคัญผิด และพระราชบัญญัติการรับประกันแก่ผู้บริโภค ค.ศ.1993 (Consumer Guarantees Act 1993) เป็นต้น ซึ่งกฎหมายเหล่านี้ได้มีบทบัญญัติที่คุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค โดยได้กำหนดหน้าที่ต่าง ๆ ให้กับผู้ให้เช่าซื้อขึ้นเป็นพิเศษ และเนื่องจากสิทธิและหน้าที่เป็นของคุณกัน เพราะเมื่อฝ่ายใดมีสิทธิอีกฝ่ายย่อมมีหน้าที่ ดังนั้นในกรณีนี้ผู้เขียนจึงขอกล่าวเฉพาะหน้าที่ของคู่สัญญาเท่านั้น

2.2.1 หน้าที่ของผู้ให้เช่าซื้อ

(1) หน้าที่ของผู้ให้เช่าซื้อตามพระราชบัญญัติสัญญาสินเชื่อและการให้สินเชื่อแก่ผู้บริโภค ค.ศ.2003 (Credit Contracts and Consumer Finance 2003)

(1.1) ผู้ให้เช่าซื้อที่มีหน้าที่ในการเปิดเผยข้อมูลแก่ผู้เช่าซื้อก่อนที่ผู้เช่าซื้อจะทำสัญญาตามที่กำหนดไว้ใน section 64 (1)³⁶ ซึ่งกำหนดให้ผู้ให้เช่าซื้อต้องเปิดเผยข้อมูลตามตารางท้ายพระราชบัญญัติตารางที่ 2 แก่ผู้เช่าซื้อ

³⁶Credit Contract and Consumer Finance Act 2003 section 64 (1) "Every lessor under a consumer lease must ensure that disclosure of as much of the

ในการเปิดเผยข้อมูลก่อนทำสัญญานั้น ผู้ให้เช่าต้องมีหน้าที่ต้องเปิดเผยข้อมูลตามที่ได้กำหนดไว้ในตารางท้ายพระราชบัญญัติตารางที่ 2 ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- (a) ชื่อเต็มและที่อยู่ของผู้ให้เช่า (Full name and address of lessor)
ชื่อเต็มและที่อยู่โดยสมบูรณ์ของผู้ให้เช่า (the full name and full address of the lessor)
- (b) สภาพของการเช่า (Nature of lease)
ข้อเท็จจริงว่าการเช่าเป็นการเช่าของผู้บริโภคภายใต้พระราชบัญญัตินี้ (the fact that the lease is a consumer lease under this Act)
- (c) ข้อสัญญาในสัญญาเช่า (Term of lease)
ข้อสัญญาในสัญญาเช่า (the term of the lease)
- (d) ราคาสินค้า (Cash price)
ราคาของทรัพย์สินที่เช่า (The cash price of goods leased)
- (e) การเลือกซื้อทรัพย์สินที่เช่า (Option to purchase goods)
ระบุว่าผู้เช่ามีทางเลือกในการซื้อทรัพย์สินที่เช่าหรือไม่และหากมีให้ระบุจำนวนเงินที่ต้องชำระในการใช้สิทธิเลือกหรือวิธีการในการคำนวณจำนวนเงินนั้น (whether the lessee has an option to purchase the goods and if so, the amount payable to exercise the option or the method of calculating that amount)
- (f) เงื่อนไขในการชำระเงิน (Payment required)
จำนวนเงิน เวลา และจำนวนครั้งที่ต้องชำระตามที่กำหนดในสัญญาเช่า (The amount, timing, and number of payments to be made under the lease)
- (g) เงินดาวน์หรือจำนวนเงินที่ชำระในครั้งแรก (Amount paid at commencement)
จำนวนเงินหรือค่าตอบแทนที่ต้องจ่ายก่อนหรือขณะทำสัญญาเช่าหรือก่อนที่ผู้เช่าจะเข้าครอบครองทรัพย์สินที่เช่า (any amount or consideration that must be paid or provided before or at the commencement of the lease or before the lessee take possession of the goods)
- (h) จำนวนเงินที่ต้องจ่ายทั้งหมด (Total amount payable)

information set out in Schedule 2 as is applicable to the lease is made to every lessee under the lease before the lease is made.”

จำนวนรวมที่ผู้เช่าซื้อต้องชำระตามสัญญาเช่าซื้อ หากสามารถกำหนดได้ (the total amount payable by the lessee under the lease, if ascertainable)

(i) เงื่อนไขในการเลิกสัญญา (Condition of termination)

คำประกาศถึงเงื่อนไขที่ผู้เช่าซื้อสามารถเลิกสัญญาได้ รวมถึงวิธีการคิดคำนวณจำนวนเงินที่ต้องชำระซึ่งเป็นผลมาจากการเลิกสัญญา (a statement of the condition on which the lessee may terminate the lease, including how any amount payable on the termination of the lease is calculated)

(j) สถาบันการเงินที่ให้บริการการเช่าซื้อ (Service financed under lease)

เฉพาะสถาบันการเงินที่ให้บริการการเช่าซื้อตามสัญญาเช่าซื้อ (Particulars of any services that in substance are financed under lease)

(k) ค่าธรรมเนียมในกรณีผิดนัด (Default fees or charges)

ค่าธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายใด ๆ ที่ผู้เช่าซื้อต้องชำระจากการผิดสัญญาหรือจากการบังคับตามสัญญาเช่าซื้อโดยผู้ให้เช่าซื้อ (the fees or charges that are payable on a breach of the lease by the lessee or on the enforcement of the lease by the lessor)

(l) ข้อความอื่น ๆ (Other items)

ข้อมูลอื่นใดหรือคำเตือนที่ถูกระบุโดยประกาศซึ่งเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเช่าซื้อของผู้บริโภค³⁷ (Any other information or warnings prescribe by the regulations to be information concerning a consumer lease)

ในการเปิดเผยข้อมูลก่อนทำสัญญานั้น ผู้ให้เช่าซื้อต้องส่งมอบสำเนาข้อมูลของสัญญาเช่าซื้อที่ยังไม่ได้ถูกเปิดเผย (นอกเหนือไปจาก implied term โดยกฎหมาย) ให้กับผู้เช่าซื้อโดยผู้ให้เช่าซื้อต้องส่งมอบสำเนาดังกล่าวก่อนทำสัญญาเช่าซื้อหรือภายในห้าวันทำงานนับจากวันทำสัญญาเช่าซื้อ (section 64 (2)³⁸) โดยวิธีการส่งสำเนานั้นต้องเป็นวิธีเดียวกับการเปิดเผยข้อมูล (section 64 (3)³⁹)

³⁷ โปรดดูตัวอย่างเอกสารการเปิดเผยข้อมูลภาคผนวก ข

³⁸ Credit Contract and Consumer Finance Act 2003 section 64 (2) "Every lessor under consumer lease must ensure that a copy of all of the terms of the lease not disclosed under subsection (1) (other than terms implied by law) is given or sent to every lessee under lease"

(a) before the lease is made; or

(1.2) ผู้ให้เช่าซื้อมีหน้าที่ในการเปิดเผยข้อมูลในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงข้อสัญญา (section 65)

ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงข้อสัญญา ถ้าคู่สัญญาตกลงที่จะเปลี่ยนแปลงข้อสัญญาเช่าซื้อ ผู้ให้เช่าซื้อมีหน้าที่ในการเปิดเผยข้อมูลในส่วนที่เปลี่ยนแปลงทั้งหมดให้กับผู้เช่าซื้อ (section 65 (1)⁴⁰) ซึ่งการเปิดเผยข้อมูลในส่วนที่เปลี่ยนแปลงนี้ ผู้ให้เช่าซื้อต้องเปิดเผยก่อนที่ข้อสัญญาที่เปลี่ยนแปลงนั้นจะมีผลบังคับใช้ (section 65 (2)⁴¹)

(1.3) ผู้ให้เช่าซื้อมีหน้าที่ในการเปิดเผยข้อมูลในกรณีที่ผู้เช่าซื้อเรียกร้อง (section 67)

ในกรณีที่ผู้เช่าซื้อเรียกร้องเป็นลายลักษณ์อักษรให้ผู้ให้เช่าซื้อเปิดเผยข้อมูล ผู้ให้เช่าซื้อมีหน้าที่ในการเปิดเผยข้อมูลดังต่อไปนี้ (section 67 (1)⁴²)

1. จำนวนเงิน เวลา และจำนวนครั้งในการชำระค่าเช่าซื้อตามสัญญาเช่าซื้อ
2. ข้อมูลทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงข้อสัญญาตั้งแต่ทำสัญญาเช่าซื้อ
3. สำเนาข้อมูลที่ถูกเปิดเผยที่ผู้ให้เช่าซื้อจัดให้หรือจะจัดให้ก่อนวันที่ลงในคำเรียกร้อง (section 67 (2)⁴³)

(b) within 5 working days of the day on which the lease is made.”

³⁹ Credit Contract and Consumer Finance Act 2003 section 64 (3) “For the purposes of subsection (2), the copy of the terms of the lease must be given or sent in the same manner that disclosure is made under section 35.”

⁴⁰ Credit Contract and Consumer Finance Act 2003 section 65 (1) “Every lessor under a consumer lease must ensure that disclosure of the full particulars of a change to the lease is made to every lessee under the lease if the parties agree to change the lease.”

⁴¹ Credit Contract and Consumer Finance Act 2003 section 65 (2) “Disclosure under this section must be made before the change take effect.”

⁴² Credit Contract and Consumer Finance Act 2003 section 67 (1) “Every lessee under consumer lease may request in writing that disclosure of any or all of the matters referred to subsection 2 be made to the lessee by the lessor.”

⁴³ Credit Contract and Consumer Finance Act 2003) section 67 (2) “The matters are as follows:

ในกรณีนี้ผู้ให้เช่าจะต้องทำตามคำเรียกร้องให้เปิดเผยข้อมูลภายใน 15 วันทำงาน หลังจากวันที่ผู้ให้เช่าได้รับคำเรียกร้องหรือวันที่ผู้ให้เช่าได้รับค่าธรรมเนียมในการเปิดเผยข้อมูลตามที่ผู้ให้เช่าได้กำหนดไว้ (section 67 (3)⁴⁴)

อย่างไรก็ตาม ผู้ให้เช่าอาจไม่ต้องทำตามคำเรียกร้องให้เปิดเผยข้อมูลก็ได้ถ้าการเปิดในสาระสำคัญที่ถูกเรียกร้องนั้น ได้ถูกทำให้กับผู้ที่เรียกร้องให้เปิดเผยข้อมูลในระหว่างเวลา 3 เดือนก่อนผู้ให้เช่าได้รับคำเรียกร้องนั้น หรือผู้ให้เช่าได้รับคำเรียกร้องนั้นมากกว่า 1 ปี หลังจากที่ยุติสัญญาเช่าสิ้นสุด (section 67 (4)⁴⁵)

รูปแบบและวิธีการเปิดเผยข้อมูล

ผู้ให้เช่าจะต้องเปิดเผยข้อมูลด้วยรูปแบบและวิธีที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้
ดังนี้

(a) the amount, timing, and number of payments to be made under the lease:

(b) full particulars concerning any changes made to the lease since the lease was made:

(c) a copy of any disclosure statement that was provided or that should have been provided before the date on which the request is made.

⁴⁴Credit Contract and Consumer Finance Act 2003 section 67 (3) “The lessor must comply with the request for disclosure within 15 working days of the later of—

(a) the date that the request is received by the lessor; or

(b) the date on which the lessor receives payment of a reasonable fee for the disclosure as specified by the lessor.

⁴⁵ Credit Contract and Consumer Finance Act 2003 section 67 (4) “However, the lessor does not have to comply with the request for disclosure if

(a) disclosure of the matter that is requested has been made to the person making the request during the 3 months before the receipt of the request by the lessor; or

(b) the request is received by the lessor more than 1 year after the lease has come to an end.

การเปิดเผยข้อมูลการเข้าซื้อต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษรซึ่งอาจทำเป็นฉบับเดียวหรือหลายฉบับก็ได้ และการเปิดเผยข้อมูลนี้ต้องเป็นการเปิดเผยข้อมูลตามที่กำหนดไว้ในตารางท้ายพระราชบัญญัติตารางที่ 2 นอกจากนี้ข้อมูลที่เปิดเผยนั้นต้องชัดเจน ชัดแจ้ง และมีข้อมูลที่ควรรู้ในระดับวิญญูชน ซึ่งข้อมูลที่เปิดเผยนี้ต้องไม่เป็นการหลอกลวงหรือทำให้วิญญูชนเข้าใจผิดในสาระสำคัญของการเข้าซื้อกับผู้บริโภค

การเปิดเผยข้อมูลที่ต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษรนี้อาจเป็นการเปิดเผยข้อมูลในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ ถ้าข้อมูลนั้นสามารถเข้าถึงได้ทันทีและสามารถนำมาอ้างอิงในภายหลังได้ และ ผู้ที่ได้รับการเปิดเผยนั้นต้องยินยอมให้มีการเปิดเผยข้อมูลในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ด้วย (section 32 (4)⁴⁶)

วิธีการเปิดเผยข้อมูล ผู้ให้เข้าซื้อต้องเปิดเผยข้อมูลด้วยการส่งมอบให้ถึงมือของผู้เข้าซื้อ หรือส่งทางไปรษณีย์ตามที่อยู่ที่ของผู้เข้าซื้อที่ผู้ให้เข้าซื้อทราบครั้งสุดท้ายหรือตามที่อยู่ที่ผู้เข้าซื้อระบุไว้โดยเฉพาะ หรือในกรณีของการเปิดเผยข้อมูลในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ผู้ให้เข้าซื้อสามารถส่งข้อมูลได้ในระบบการส่งข้อมูลที่ผู้เข้าซื้อกำหนดไว้โดยเฉพาะ (section 35 (1)⁴⁷)

⁴⁶Credit Contract and Consumer Finance Act 2003 section 32 (4) “The requirement to make disclosure in writing may be met by giving the require information in electronic form, whether by means of an electronic communication or otherwise, if—

(a) the information is readily accessible so as to be usable for subsequent reference; and

(b) the person to whom the disclosure is required to be made consents to the disclosure being made in electronic form and by means of an electronic communication, if applicable.”

⁴⁷Credit Contract and Consumer Finance Act 2003 section 35 (1) “Disclosure must be made by—

(a) giving the disclosure statement to the person to whom disclosure is to be made; or

(b) sending the disclosure statement by post to that person’s place of residence last known to the person making disclosure or to an address specified by the person for this purpose; or

ผลของการไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติสัญญาสินเชื่อและการให้สินเชื่อแก่ผู้บริโภค ค.ศ.2003 (Credit Contract and Consumer Finance Act 2003) ในกรณีที่ผู้ให้สินเชื่อไม่เปิดเผยข้อมูลก่อนทำสัญญานั้น(initial disclosure) ผู้ให้สินเชื่อไม่อาจบังคับสิทธิตามสัญญาเช่าซื้อได้จนกว่าจะมีการเปิดเผยข้อมูล หรือหากผู้ให้สินเชื่อไม่ยอมเปิดเผยข้อมูลในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงข้อสัญญา(variation disclosure) มีผลให้ผู้ให้สินเชื่อไม่อาจบังคับสิทธิตามสัญญาในส่วนที่เปลี่ยนแปลงได้จนกว่าจะมีการเปิดเผยข้อสัญญาที่เปลี่ยนแปลง (section 101⁴⁸) นอกจากนี้ผู้ให้สินเชื่อยังมีความรับผิดชอบตามพระราชบัญญัตินี้และอาจต้องจ่ายค่าปรับจากการทำผิดพระราชบัญญัติอีกด้วย

นอกจากในเรื่องหน้าที่ของผู้ให้สินเชื่อแล้ว การเช่าซื้อที่ทำกับผู้บริโภคในประเทศนิวซีแลนด์ยังคงอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติการรับประกันแก่ผู้บริโภค ค.ศ.1993 (Consumer Guarantees Act 1993) ซึ่งเป็นเรื่องความรับผิดชอบของผู้ผลิตหรือผู้ขายในกรณีที่ผู้ผลิตได้รับประกันทรัพย์สินที่เช่าซื้อไว้ ดังนี้

ในกรณีที่ทรัพย์สินที่เช่าซื้อมีการรับประกันคุณภาพ คุณสมบัติหรือลักษณะของทรัพย์สินที่เช่าซื้อ ผู้เช่าซื้อสามารถเรียกค่าเสียหายจากการที่ทรัพย์สินที่เช่าซื้อไม่ได้มีลักษณะตามที่ได้รับประกันไว้จากผู้ผลิตตามที่กำหนดไว้ใน section 44⁴⁹ ซึ่งกำหนดให้ผู้เช่าซื้อจะได้รับค่าเสียหายในกรณีที่

(c) in the case of an electronic communication, sending the disclosure statement to the information system specified by the person for this purpose.”

⁴⁸Credit Contract and Consumer Finance Act 2003 section 101
“Enforcement of consumer lease prohibited

If disclosure is required under section 64 or section 65, no person (other than under a lessee under the consumer lease) may, before that disclosure is made,--

- (a) enforce the lease; or
- (b) enforce any right to recover property to which the lease relates; or
- (c) enforce any security interest taken in connection with the lease.”

⁴⁹Consumer Guarantees Act 1993 section 44 “Assessment of damages in case of hire purchase agreements

The damages that a consumer may recover for a failure of goods supplied under hire purchase agreement to comply with a guarantee set out in this Act shall be assessed, in the absence of evidence to the contrary, on the basis that the consumer

ทรัพย์สินที่เช่าซื้อไม่เป็นไปตามการประกันตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งได้แก่ การรับประกันว่าทรัพย์สินที่เช่าซื้อปราศจากการรอนสิทธิ, การรับประกันคุณภาพของทรัพย์สินที่เช่าซื้อ, การรับประกันว่าทรัพย์สินที่เช่าซื้อนั้นเหมาะแก่วัตถุประสงค์ของผู้เช่าซื้อ, การรับประกันจากการบรรยายลักษณะของทรัพย์สินที่เช่าซื้อ, การรับประกันว่าทรัพย์สินที่เช่าซื้อเหมือนกับสินค้าตัวอย่าง, การรับประกันการซ่อมแซมทรัพย์สินที่เช่าซื้อหรือหาชิ้นส่วนอะไหล่มาทดแทนชิ้นส่วนที่เสียหาย เป็นต้น ทั้งนี้หากไม่มีพยานหลักฐานที่แสดงให้เห็นเป็นอย่างอื่น ต้องสันนิษฐานว่าผู้เช่าซื้อจะจ่ายค่าเช่าซื้อจนครบจำนวนถ้าทรัพย์สินที่เช่าซื้อนั้นเป็นไปตามการรับประกันซึ่งการรับประกันนั้นจะมีผลผูกพันผู้ผลิตต่อเมื่อผู้ผลิตได้ส่งมอบเอกสารการรับประกันให้กับผู้เช่าซื้อแล้ว (section 13(2)⁵⁰ และ section 14(1)⁵¹) ในบางกรณีกฎหมายให้สิทธิแก่ผู้เช่าซื้อสามารถเรียกให้ผู้ขายรับผิดชอบโดยจ่ายค่าเสียหายได้ (section 16⁵²) ซึ่งการรับประกันที่ผู้เช่าซื้ออาจเรียกให้ผู้ขายรับผิดชอบ ได้แก่ การรับประกันเรื่องการรอนสิทธิ, การรับประกันคุณภาพของทรัพย์สินที่เช่าซื้อ, การรับประกันทรัพย์สินที่เช่าซื้อเหมาะแก่วัตถุประสงค์ของผู้เช่าซื้อ, การรับประกันจากการบรรยายลักษณะของทรัพย์สินที่เช่าซื้อ, การรับประกันว่าทรัพย์สินที่เช่าซื้อเหมือนกับสินค้าตัวอย่าง เป็นต้น

will complete the purchase of the goods or would have completed that purchase if the goods had complied with the guarantee.”

⁵⁰Consumer Guarantees Act 1993 section 13 “Express guarantees

(iii) Part 3 of this Act gives the consumer a right of redress against the manufacturer where the goods fail to comply with any such guarantee”

⁵¹Consumer Guarantees Act 1993 section 14 “Provisions relating to manufacturer’s express guarantees

(1) An express guarantee given by a manufacturer in document in respect of goods binds the manufacturer where the document is given to an consumer with the actual or apparent authority of the manufacturer in connection with supply by supplier of those goods to the consumer.”

⁵²Consumer Guarantees Act 1993 section 16 “Circumstances where consumers have right of redress against suppliers

This Part of this Act gives a consumer a right of redress against a supplier of goods where the goods fail to comply with any guarantee set out in any of section 5 to 10 of this Act.

อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติการรับประกันแก่ผู้บริโภค ค.ศ.1993 (Consumer Guarantees Act 1993) นั้นไม่มีผลใช้บังคับกับกรณีอื่นใดนอกจากการส่งมอบสินค้าเป็นผลมาจากการประกอบธุรกิจการค้า (section 41 (1))⁵³

2.3 การสิ้นสุดของสัญญาเช่าซื้อ

โดยหลักแล้วสัญญาเช่าซื้ออาจสิ้นสุดได้ด้วยการเกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ ดังที่กำหนดไว้ในสัญญา ได้แก่ กรณีการเลิกสัญญาเพราะผู้ให้เช่าซื้อบอกเลิกสัญญา เพราะ ผู้เช่าซื้อผิดสัญญา ในข้อที่เป็นส่วนสำคัญอันทำให้ผู้ให้เช่าซื้อสามารถเลิกสัญญาได้ หรือกรณีที่ผู้เช่าซื้อผิดนัดชำระค่าเช่าซื้อเป็นจำนวนงวดตามที่กำหนดไว้ในสัญญาซึ่งเป็นเหตุทำให้ผู้ให้เช่าซื้อเลิกสัญญาได้ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ในบางกรณีมีสัญญาเช่าซื้อนั้น อาจสิ้นสุดลงโดยอาศัยเหตุตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติสัญญาซื้อขายและการให้สินเชื่อแก่ผู้บริโภค ค.ศ.2003 ได้ด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

2.3.1 ผู้ให้เช่าซื้อบอกเลิกสัญญา (Cancellation)

พระราชบัญญัติสัญญาซื้อขายและการให้สินเชื่อแก่ผู้บริโภค ค.ศ.2003 ได้ให้สิทธิผู้ให้เช่าซื้อในการบอกเลิกสัญญา โดยกำหนดระยะเวลาสั้น ๆ หลังจากผู้ให้เช่าซื้อได้เปิดเผยข้อสัญญาให้ผู้เช่าซื้อทราบแล้ว (ในกรณีนี้ไม่ว่าผู้เช่าซื้อจะได้รับมอบทรัพย์สินที่เช่าซื้อแล้วหรือไม่ก็ตาม) กล่าวคือ หากผู้เช่าซื้อได้รับมอบเอกสารการเปิดเผยข้อสัญญาจากผู้ให้เช่าซื้อโดยตรงผู้เช่าซื้อต้องบอกเลิกสัญญาภายใน 3 วันทำงานนับจากวันที่ได้รับเอกสารการเปิดเผยข้อสัญญา หรือหากผู้ให้เช่าซื้อได้ส่งมอบเอกสารการเปิดเผยข้อสัญญาให้ผู้เช่าซื้อในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ผู้เช่าซื้อต้องบอกเลิกสัญญาภายใน 5 วันทำงานนับจากวันที่ข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ถูกส่งให้กับผู้เช่าซื้อ หรือหากผู้ให้เช่าซื้อได้ส่งมอบเอกสารการเปิดเผยข้อสัญญาให้ผู้เช่าซื้อทางไปรษณีย์ ผู้เช่าซื้อต้องส่งคำบอกกล่าวบอกเลิกสัญญาภายใน 7 วันทำงานนับจากวันที่ผู้ให้เช่าซื้อได้ส่งเอกสารการเปิดเผยข้อสัญญา ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้เช่าซื้อตัดสินใจว่าจะผูกพันตามสัญญาต่อไปหรือจะบอกเลิกสัญญา

ในกรณีที่ผู้เช่าซื้อต้องการจะบอกเลิกสัญญาแล้ว ผู้เช่าซื้อต้องส่งคำบอกกล่าวที่แสดงเจตนาของผู้เช่าซื้อในการบอกเลิกหรือบอกถอนสัญญา(คำบอกกล่าวบอกเลิกสัญญา)ให้กับ

⁵³Consumer Guarantees Act 1993 section 41 (1) “ Nothing in this Act shall apply in any case where goods or services are supplier otherwise than in trade”

ผู้ให้เช่าซื้อหรือตัวแทนหรือลูกจ้างของผู้ให้เช่าซื้อทางไปรษณีย์ตามที่อยู่ปัจจุบันที่ผู้ให้เช่าซื้อทราบหรือในกรณีที่ผู้ให้เช่าซื้อยินยอมให้ผู้ให้เช่าซื้อสามารถส่งคำบอกกล่าวโดยทางอิเล็กทรอนิกส์แล้ว ผู้ให้เช่าซื้อจะส่งคำบอกกล่าวบอกเลิกสัญญาโดยทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ตามรูปแบบและเงื่อนไขที่ผู้ให้เช่าซื้อกำหนด นอกจากนี้ผู้ให้เช่าซื้อจะส่งคำบอกกล่าวบอกเลิกสัญญาแล้วผู้ให้เช่าซื้อจะต้องคืนทรัพย์สินที่ผู้ให้เช่าซื้อได้รับมาตามสัญญาให้กับผู้ให้เช่าซื้ออีกด้วย (section 28⁵⁴)

กำหนดระยะเวลาในการบอกเลิกสัญญา

ถ้าการเปิดเผยข้อสัญญานั้น ผู้ให้เช่าซื้อได้ส่งมอบเอกสารการเปิดเผยข้อสัญญาให้กับผู้ให้เช่าซื้อโดยตรงแล้ว ผู้ให้เช่าซื้อต้องส่งคำบอกกล่าวบอกเลิกสัญญาภายใน 3 วันทำงานนับจากวันที่ได้รับเอกสารการเปิดเผยข้อสัญญา

⁵⁴ Credit Contract and Consumer Finance Act 2003 section 28 “Notice of cancellation, return of property, and payment of cash price

(1) Written notice of cancellation may be expressed in any way that shows the intention of the debtor to cancel or withdraw from the consumer credit contract.

(2) Written notice of cancellation may be given, property may be returned, and a cash price paid, to a creditor—

(a) by giving it to the creditor or any agent or employee of the creditor; or

(b) by posting it to the last known place of residence or business of the creditor or any agent of the creditor.

(3) Written notice of cancellation may be given in electronic form, whether by means of an electronic communication or otherwise, if the creditor consents to notices or other communications from the debtor being given in electronic form and by means of an electronic communication, if applicable.

(4) For the purposes of this section, a creditor may consent to notices or other communications from the debtor being given in electronic form subject to conditions regarding the form of the notice or communication or the means by which the notice or communication is produced, sent, received, processed, stored, or displayed.

(5) Written notice of cancellation may be given, property may be returned, and a cash price paid by an agent acting on behalf of a debtor.

ถ้าการเปิดเผยข้อสัญญานั้น ผู้ให้เข้าซื้อได้ส่งมอบเอกสารการเปิดเผยข้อสัญญาให้ผู้เข้าซื้อในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ เช่น ส่งทาง E-Mail เป็นต้น ผู้เข้าซื้อต้องส่งคำบอกกล่าวบอกเลิกสัญญาภายใน 5 วันทำงานนับจากวันที่ข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ถูกส่งให้กับผู้เข้าซื้อ

ถ้าการเปิดเผยข้อสัญญานั้น ผู้ให้เข้าซื้อได้ส่งได้ส่งมอบเอกสารการเปิดเผยข้อสัญญาให้ผู้เข้าซื้อทางไปรษณีย์ ผู้เข้าซื้อต้องส่งคำบอกกล่าวบอกเลิกสัญญาภายใน 7 วันทำงานนับจากวันที่ผู้ให้เข้าซื้อได้ส่งเอกสารการเปิดเผยข้อสัญญา

ทั้งนี้ระยะเวลาวันทำงานนี้ไม่นับรวมวันหยุด เช่น วันเสาร์ วันอาทิตย์ หรือวันหยุดนักขัตฤกษ์

ผลของการบอกเลิกสัญญา มีผลตามที่กำหนดไว้ใน section 30(1)(b) ถึง (e)⁵⁵ ดังนี้

⁵⁵ Credit Contract and Consumer Finance Act 2003 section 30 “Effect of cancellation

(1) If a consumer credit contract is cancelled under section 27(1)(b),—

(b) every creditor must promptly—

(i) return any property received by him or her under the contract to the party from whom it was received; and

(ii) ensure that every security interest taken in connection with the contract is released (except to the extent that the security interest secures obligations of the debtor or guarantor arising otherwise than under the contract):

(c) no debtor or guarantor under the contract is liable to pay any part of the interest charges, fees, or charges provided for in the contract, and the creditor must repay any interest charges, fees, or charges already received by him or her:

(d) the debtor is liable to pay to the creditor interest charges on the unpaid balance for the period during which the credit was provided (at the same rate that would have been payable over that period if the contract had not been cancelled):

(e) unless the contract otherwise provides, the debtor is liable to pay to the creditor—

(i) any reasonable expenses necessarily incurred by the creditor in connection with the contract and the cancellation of the contract; and

1. ผู้ให้เช่าซื้อต้องคืนทรัพย์สินใด ๆ ที่ผู้ให้เช่าซื้อได้รับมาตามสัญญาให้กับผู้ให้เช่า
2. ผู้ให้เช่าซื้อต้องคืนผลประโยชน์ที่ได้จากการค้าประกันที่เกี่ยวข้องกับสัญญา (เว้นแต่ว่าการค้าประกันนั้นรวมไปถึงหนี้อื่นนอกจากสัญญาของผู้ให้เช่าซื้อหรือผู้ค้าประกัน)
3. ผู้ให้เช่าซื้อหรือผู้ค้าประกันไม่มีความรับผิดชอบที่จะต้องจ่ายดอกเบี้ยหรือค่าธรรมเนียมใด ๆ ตามสัญญา และหากผู้ให้เช่าซื้อหรือผู้ค้าประกันจ่ายดอกเบี้ยหรือค่าธรรมเนียมไปแล้ว ผู้ให้เช่าซื้อ มีหน้าที่ที่จะต้องคืนดอกเบี้ยหรือค่าธรรมเนียมที่ได้รับให้กับผู้ให้เช่าซื้อหรือผู้ค้าประกัน
4. ผู้ให้เช่าซื้อ มีหน้าที่ต้องจ่ายดอกเบี้ยในระยะเวลา ก่อนที่ผู้ให้เช่าซื้อบอกเลิกสัญญาในอัตราเดียวกับกรณีที่สัญญาไม่ถูกบอกเลิก
5. นอกจากว่าสัญญาจะกำหนดเป็นอย่างอื่น ผู้ให้เช่าซื้อ มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบต่อผู้ให้เช่าซื้อ ดังนี้
 - 5.1. ผู้ให้เช่าซื้อต้องรับผิดชอบในค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นกับผู้ให้เช่าซื้อซึ่งเกี่ยวข้องกับสัญญาและเป็นผลมาจากการบอกเลิกสัญญา เช่น ค่าใช้ทรัพย์สิน ค่าขาดกำไรของผู้ให้เช่าซื้อ ค่าใช้จ่ายในกรณีที่ทรัพย์สินที่เช่าซื้อหลุดไป เป็นต้น
 - 5.2. ถ้าทรัพย์สินที่ส่งคืนให้กับผู้ให้เช่าซื้อ มีความเสียหายในระหว่างที่ผู้ให้เช่าซื้อครอบครองอยู่ ผู้ให้เช่าซื้อต้องออกค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมทรัพย์สินนั้น

2.3.2 ผู้ให้เช่าซื้อบอกเลิกสัญญา

พระราชบัญญัติสัญญาซื้อขายและการให้สินเชื่อแก่ผู้บริโภค ค.ศ.2003 ได้ให้สิทธิผู้ให้เช่าซื้อสามารถบอกเลิกสัญญาได้โดยกำหนดไว้ใน section 68 ทั้งนี้ section 68 ได้ให้สิทธิแก่ผู้ให้เช่าซื้อในการบอกเลิกสัญญา โดยผู้ให้เช่าซื้อสามารถบอกเลิกสัญญาได้ในระหว่างที่สัญญาเช่าซื้อยังไม่สิ้นสุด แต่อย่างไรก็ตามหากผู้ให้เช่าซื้อบอกเลิกสัญญานั้น พระราชบัญญัติสัญญาซื้อขายและการให้สินเชื่อแก่ผู้บริโภค ค.ศ.2003 section 68(a)⁵⁶ กำหนดให้ผู้ให้เช่าซื้อต้องจ่ายเงินจำนวนหนึ่งซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายในการเลิกสัญญา ซึ่งเงินจำนวนนี้ต้องไม่เกินกว่าความเสียหายของผู้ให้เช่าซื้อที่ประเมินได้พอสมควรจากการเลิกสัญญาเช่าซื้อ

(ii) if property is returned to a creditor that has been damaged while in the possession of a debtor, the cost of repairing the damage.

⁵⁶ Credit Contract and Consumer Finance Act 2003 section 68 “Amount payable on termination

(a) an amount payable under the lease that does not exceed a reasonable estimate of the lessor’s loss relating to the termination.”

2.3.3 ผู้เช่าซื้อชำระค่าเช่าซื้อจนครบตามที่กำหนดไว้ในสัญญา

เมื่อผู้เช่าซื้อชำระค่าเช่าซื้อจนครบตามที่กำหนดไว้ในสัญญาแล้วยอมทำให้สัญญาเช่าซื้อสิ้นสุดลง ซึ่งในบางกรณีผู้เช่าซื้อไม่ต้องการชำระค่าเช่าซื้อที่ถึงงวดแต่ต้องการชำระค่าเช่าซื้อล่วงหน้าในคราวเดียวซึ่งผู้เช่าซื้อสามารถทำได้เพราะเป็นสิทธิของผู้เช่าซื้อตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติสัญญาสินเชื่อและการให้สินเชื่อแก่ผู้บริโภค ค.ศ.2003 section 50(1),(3)⁵⁷ ซึ่งกำหนดให้ผู้เช่าซื้อสิทธิในการชำระค่าเช่าซื้อล่วงหน้าทั้งหมดในคราวเดียวและยังกำหนดให้ผู้ให้เช่าซื้อที่มีหน้าที่จะต้องยอมรับค่าเช่าซื้อดังกล่าวด้วย ทั้งนี้ ผู้ให้เช่าซื้อจะกำหนดข้อสัญญาที่เป็นการห้ามมิให้ผู้เช่าซื้อชำระค่าเช่าซื้อล่วงหน้าทั้งหมดในคราวเดียวไม่ได้ อย่างไรก็ตาม การที่ผู้ให้เช่าซื้อชำระค่าเช่าซื้อล่วงหน้าทั้งหมดในคราวเดียวนั้นอาจทำให้ผู้ให้เช่าซื้อเสียหายได้ เพราะเสียประโยชน์จากอัตราดอกเบี้ยที่จะได้รับ หากอัตราดอกเบี้ยที่กำหนดไว้ในสัญญานั้นผู้ให้เช่าซื้อได้กำหนดไว้ต่ำกว่าการคิดอัตราดอกเบี้ยที่คิดกันโดยทั่วไป ซึ่งในกรณีนี้พระราชบัญญัติสัญญาสินเชื่อและการให้สินเชื่อแก่ผู้บริโภค ค.ศ.2003 section 54⁵⁸ ได้กำหนดวิธีการคิดค่าเสียหายพอสมควรโดยการให้อำนาจในการออกประกาศกฎหมาย อันได้แก่ ประกาศกฎหมายสัญญา

⁵⁷ Credit Contract and Consumer Finance Act 2003 section 50 “Debtor’s right to full prepayment

(1) A creditor must accept any full prepayment of a consumer credit contract from a debtor at any time.

(3) A consumer credit contract must not prohibit the full prepayment of the contract.”

⁵⁸ Credit Contract and Consumer Finance Act 2003 section 54 “Creditor’s loss arising from full prepayment

(1) A creditor must calculate a reasonable estimate of its loss arising from a full prepayment using—

(a) a procedure prescribed for the purpose of this section by regulations; or
(b) an appropriate procedure set out in the consumer credit contract for calculating that loss.

(2) If a creditor uses a procedure prescribed for the purpose of this section by regulations, the amount calculated is to be treated in any court and in any proceedings under this Act as a reasonable estimate of the creditor’s loss.”

สินเชื่อและการให้สินเชื่อแก่ผู้บริโภค ค.ศ.2004 (Credit Contracts and Consumer Finance Regulation 2004) เพื่อเป็นแนวทางในการคำนวณค่าเสียหายดังกล่าว กล่าวคือ

ประกาศกฎหมายสัญญาสินเชื่อและการให้สินเชื่อแก่ผู้บริโภค ค.ศ.2004 section 9 และ section 11 ได้กำหนดอัตราการคิดคำนวณความเสียหายจากการที่ผู้เช่าซื้อชำระค่าเช่าซื้อล่วงหน้าทั้งหมดไว้ 2 กรณี

(1) เป็นกรณีที่สัญญาเช่าซื้อได้กำหนดอัตราดอกเบี้ยคงที่ตลอดระยะเวลาในสัญญา ตามที่กำหนดไว้ใน section 8 ซึ่งกำหนดให้วิธีการคำนวณความเสียหายของผู้ให้เช่าซื้อตาม section 9 ใช้กับกรณีดังต่อไปนี้

(a) สัญญาที่มีอัตราดอกเบี้ยคงที่ตลอดระยะเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญา (ทั้งนี้ ไม่ว่าสัญญานั้นจะกำหนดอัตราดอกเบี้ยที่เป็นค่าธรรมเนียมในการผิณฑ์หรือไม่)

(b) ในสัญญาที่มีข้อเรียกร้องให้มีการจ่ายเงินจำนวนที่เท่า ๆ กัน ในช่วงระหว่างเวลาที่เท่า ๆ กัน

ในกรณีนี้ section 9 ได้กำหนดวิธีการคำนวณความเสียหาย ดังนี้

$$LRE = VFP - u$$

LRE คือ การประมาณความเสียหายอันสมควรของผู้ให้เช่าซื้ออันเกิดจากการชำระค่าเช่าซื้อล่วงหน้าทั้งหมด

VFP คือ จำนวนค่าเช่าซื้อที่ได้ชำระไปแล้ว

U คือ จำนวนค่าเช่าซื้อที่ยังไม่ถึงกำหนดชำระในเวลาที่ผู้ให้เช่าซื้อชำระค่าเช่าซื้อล่วงหน้าทั้งหมด

(2) เป็นกรณีที่สัญญาเช่าซื้อได้กำหนดอัตราดอกเบี้ยคงที่ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งเท่านั้น ตามที่กำหนดไว้ใน section 10 ซึ่งกำหนดให้วิธีการคำนวณความเสียหายของผู้ให้เช่าซื้อตาม section 11 ใช้กับกรณีดังต่อไปนี้

(a) สัญญาที่มีอัตราดอกเบี้ยคงที่ในช่วงระยะเวลาหนึ่งของสัญญา (ทั้งนี้ ไม่ว่าสัญญาจะจัดให้มีอัตราดอกเบี้ยที่เป็นค่าธรรมเนียมในการผิณฑ์หรือไม่)

(b) มีการชำระค่าเช่าซื้อล่วงหน้าทั้งหมดในระหว่างที่อัตราดอกเบี้ยที่กำหนดในสัญญาเป็นอัตราดอกเบี้ยคงที่

(c) ในสัญญาที่มีข้อเรียกร้องให้มีการจ่ายเงินจำนวนที่เท่า ๆ กัน ในช่วงระหว่างเวลาที่เท่า ๆ กันในระหว่างเวลาที่กำหนดอัตราดอกเบี้ยคงที่

ในกรณีนี้ section 11 ได้กำหนดวิธีการคำนวณความเสียหาย ดังนี้

$$\text{LRE} = \text{VFP} - \text{EVP}$$

LRP คือ การประมาณความเสียหายอันสมควรของผู้ให้เข้าซื้ออันเกิดจากการชำระค่าเข้าซื้อล่วงหน้าทั้งหมด

VFP คือ จำนวนค่าเข้าซื้อที่ได้ชำระไปแล้ว

EVP คือ มูลค่าของอัตราดอกเบี้ยที่เหลืออยู่คาดว่าจะได้รับระหว่างระยะเวลาที่กำหนดอัตราดอกเบี้ยคงที่

นอกจากนี้ในการคำนวณความเสียหายตามที่กำหนดไว้ใน section 11 นั้น หากปรากฏว่าผลการคำนวณความเสียหายของผู้ให้เข้าซื้อ มีค่าน้อยกว่าศูนย์ ในกรณีนี้ให้ถือว่าความเสียหายของผู้ให้เข้าซื้อเป็นศูนย์

ด้วยเหตุดังที่ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติสัญญาสินเชื่อและการให้สินเชื่อแก่ผู้บริโภค ค.ศ.2003 ที่กำหนดเหตุแห่งความสิ้นสุดของสัญญาเข้าซื้อ สรุปได้ดังนี้

1. ผู้เข้าซื้อบอกเลิกสัญญา (Cancellation)
2. ผู้เข้าซื้อบอกเลิกสัญญา
3. ผู้เข้าซื้อชำระค่าเข้าซื้อจนครบตามที่กำหนดไว้ในสัญญา